

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. září 2006 *

Ve věci C-167/04 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podaný dne 5. dubna 2004,

JCB Service, zastoupená E. Morganem de Rivery a E. Friedelem, avocats,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastníci řízení je:

Komise Evropských společenství, zastoupená A. Whelanem, jako zmocněncem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

* Jednací jazyk: angličtina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J. Makarczyk, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris a G. Arestis (zpravodaj), soudci,

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. října 2005,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. prosince 2005,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnost JCB Service domáhá úplného nebo částečného zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 13. ledna 2004, JCB Service v. Komise (T-67/01, Recueil, s. II-49, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Soud částečně vyhověl její žalobě směřující ke zrušení rozhodnutí Komise 2002/190/ES ze dne 21. prosince 2000 v řízení podle článku 81 Smlouvy ES (věc COMP.F.1/35.918 – JCB) (Úř. věst. 2002, L 69, s. 1, dále jen „sporné rozhodnutí“).

Právní rámec

- 2 Článek 2 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, č. 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3, dále jen „nařízení č. 17“) stanoví, že Komise Evropských společenství může na základě žádosti dotyčných podniků nebo sdružení podniků prokázat, že na základě skutečností, které má k dispozici, neexistují podle čl. 81 odst. 1 ES nebo článku 82 ES důvody pro zásah ze strany Komise v souvislosti s dohodou, rozhodnutím nebo jednáním.
- 3 Podle čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení, pokud Komise na návrh nebo z vlastního podnětu zjistí, že je porušován článek 81 ES nebo 82 ES, může prostřednictvím rozhodnutí požadovat na dotyčných podnicích, aby je přestaly porušovat.
- 4 Článek 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 17 stanoví, že dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě typu popsaného v první větě čl. 81 odst. 1 ES, ke kterým dojde po dni vstupu tohoto nařízení v platnost, a v souvislosti s nimiž strany usilují o použití čl. 81 odst. 3 ES, musí být oznámeny Komisi.
- 5 Podle čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení Komise č. 27 ze dne 3. května 1962, prvního nařízení, kterým se provádí nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962 (forma, obsah a další podrobnosti žádostí o oznámení) (Úř. věst. 1962, č. 35, s. 1118), ve znění nařízení Komise (EHS) č. 1133/68 ze dne 26. července 1968 (Úř. věst. L 189, s. 1, dále jen „nařízení č. 27“), žádosti upravené v článku 2 nařízení č. 17 týkající se použití čl. 81 odst. 1 ES, jakož i oznámení upravené v článku 4 tohoto nařízení musí být předloženy prostřednictvím formuláře A/B a musí obsahovat informace požadované v tomto formuláři.

6 Článek 15 nařízení č. 17 týkající se pokut stanoví:

„[...]

2. Komise může podnikům nebo sdružením podniků uložit rozhodnutím pokuty ve výši od 1 000 do 1 000 000 zúčtovacích jednotek nebo v částce tuto výši přesahující, ale nepřesahující 10 % obratu dosaženého v předchozím účetním roce všemi podniky, které se na porušení podílely, a pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) poruší čl. [81] odst. 1 nebo článek [82] Smlouvy, nebo

b) poruší povinnosti uložené podle čl. 8 odst. 1.

Při stanovení výše pokuty se bere v úvahu závažnost a trvání daného porušení [délka trvání daného protiprávního jednání].

[...]

5. Pokuta uvedená v odst. 2 písm. a) nesmí být uložena v souvislosti s jednáním, ke kterému došlo:

a) po oznámení Komisi a před jejím rozhodnutím o použití čl. [81] odst. 3, pokud spadá do rozsahu činností popsaných v oznámení [...]"

- 7 Sdělení Komise ze dne 14. ledna 1998 nazvané „Pokyny o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO“ (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny“) zejména uvádí:

„Zásady uvedené v [...] pokynech by měly zajistit průhlednost a nestrannost rozhodnutí Komise, co se týče podniků i Soudního dvora, při zachování volnosti rozhodování svěřené Komisi příslušnými právními předpisy udělovat pokuty v rozsahu 10 % celkového obratu. Tato volnost se však musí řídit koherentní a nediskriminační politikou, která je v souladu s cíli sledovanými při ukládání sankcí za porušování pravidel hospodářské soutěže.

Nová metoda stanovování výše pokuty se bude řídit následujícími pravidly, která vycházejí ze základní částky, jež bude zvýšena s ohledem na přitěžující okolnosti, nebo snížena s ohledem na polehčující okolnosti“.

- 8 Podle bodu 1 pokynů se základní částka pokuty stanoví podle závažnosti a délky trvání protiprávního jednání, což jsou jediná kritéria uvedená v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17.
- 9 Při hodnocení závažnosti protiprávního jednání je podle těchto pokynů třeba brát v úvahu jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu.

- 10 V tomto ohledu bod 1 písm. A uvedených pokynů rozlišuje méně závažná protiprávní jednání, závažná a velmi závažná protiprávní jednání. U velmi závažných protiprávních jednáních tento bod upřesňuje, že se jedná obecně o horizontální omezení, jako „cenové kartely“ a kvóty podílů na trhu nebo jiné praktiky, které ohrožují řádné fungování jednotného trhu, jako je rozdělování vnitrostátních trhů a jasné zneužívání dominantního postavení podniky majícími praktický monopol.
- 11 Co se týče délky trvání protiprávního jednání rozlišují pokyny v bodě 1 písm. B krátkodobá protiprávní jednání – obecně kratší než jeden rok – která nezpůsobují žádné zvýšení základní částky, střednědobá protiprávní jednání – obecně jeden rok až pět let – a dlouhodobá protiprávní jednání – obecně déle než pět let – pro která může být částka určená podle závažnosti protiprávního jednání zvýšena o 10 % za rok.
- 12 Bod 2 těchto pokynů upravuje zvýšení základní částky z důvodu přitěžujících okolností, jako zejména odvetná opatření proti jiným podnikům s cílem prosadit praktiky, které představují protiprávní jednání. Snížení základní částky z důvodu polehčujících okolností je rovněž upraveno v bodě 3 uvedených pokynů.

Skutkový základ sporu

- 13 JCB Service je společnost podle anglického práva, kterou vlastní společnost Transmissions and Engineering Services Netherlands BV. Vlastní a kontroluje přímo, nebo nepřímo společnosti skupiny JCB, která zahrnuje 28 společností, mezi které patří zejména JC Bamford Excavators, JCB Sales, JCB SA, JCB Germany a JCB Spain. Skupina JCB vyrábí a prodává stavební stroje, zemní stroje a stavební zařízení, jakož i zemědělské stroje a náhradní díly pro tyto různé výrobky.

- 14 Distribuční síť skupiny JCB je rozdělena na vnitrostátním základě na jednu dceřinou společnost v členském státě (Belgické království, Spolková republika Německo, Španělské království, Francouzská republika, Italská republika a Nizozemské království) nebo jednoho výhradního dovozce.
- 15 Dvě společnosti skupiny JCB (JC Bamford Excavators a JCB Sales) oznámily Komisi v červnu 1973 prostřednictvím formuláře A/B podle nařízení č. 27, několik standardních dohod o distribuci, které měly v úmyslu uzavřít s distributory nebo hlavními dalšími prodejci této skupiny. Tyto dohody se týkají členských států společného trhu s výjimkou Francouzské republiky. Společnosti skupiny JCB rovněž oznámily příslušné dohody v jiných státech, které se od té doby staly členskými státy Evropské unie, a to Řecká republika, Španělské království, Rakouská republika, Portugalská republika, Finská republika a Švédské království a nebo členskými státy Evropského hospodářského prostoru (EHP), a to Islandská republika a Norské království.
- 16 Dotčené dohody byly zapsány službami Komise dne 30. června 1973.
- 17 Dopisem ze dne 27. října 1975 generální ředitelství (GR) „Hospodářská soutěž“ sdělilo JCB Sales, že oznámené dohody obsahovaly několik omezení, která porušují ustanovení článku 81 ES, a požadovalo, aby byly změněny. Komise se zaměřila na dohody ovlivňující společný trh a k ostatním dohodám uvedla, že nemohou ovlivnit obchod mezi členskými státy.
- 18 Na jednání dne 18. prosince 1975 mezi členy GR „Hospodářská soutěž“ a JCB Service předložila tato společnost přepracovanou znění dohod týkajících se Spojeného

království Velké Británie a Severního Irsku a ostatních členských států společného trhu v rozhodné době, s výjimkou Francouzské republiky.

- 19 Dopisem ze dne 13. ledna 1976 potvrdila Komise přijetí nových znění dohod a oznámila JCB Sales, že některé problémy, na které upozornila, byly vyřešeny, zatímco jiné nadále trvají. Krom toho požadovala vysvětlení k několika doložkám těchto dohod.
- 20 JCB Sales na tuto výzvu odpověděla dopisem ze dne 11. března 1976 a předložila upřesněné informace ohledně přetrvávajících problémů, které Komise uvedla ve svém dopisu ze dne 13. ledna 1976.
- 21 Krom toho na jednání, které se konalo dne 18. března 1976, JCB Service sdělila Komisi určité doplňující informace, aniž by však poskytla novou verzi dotčených dohod.
- 22 K témuž dni předložila JCB Service rovněž kopii dohody, která byla uzavřena s její francouzskou dceřinou společností JCB SA a která byla podobná již oznámeným dohodám.
- 23 V oznamovací dokumentaci skupiny JCB nedošlo ke změně až do 6. března 1980, kdy JCB zaslala Komisi standardní dohodu uzavřenou s distributory usazenými ve Spojeném království, která nahrazovala dohody oznámené v roce 1973 a v roce 1975, které přestaly platit, a která obsahovala podle této společnosti pouze menší změny.

- 24 Dopisem ze dne 29. prosince 1995 JCB Sales zaslala Komisi další standardní dohodu uzavřenou s distributory Spojeného království, která měla nahradit dohodu oznámenou v roce 1980.
- 25 Dvě výše uvedené dohody nebyly Komisi oznámeny prostřednictvím formuláře A/B a Komise na předložení těchto dohod nereagovala.
- 26 Rozsudek obchodního soudu v Paříži (Francie) ze dne 11. prosince 1995 částečně zamítl žalobu kvůli nekalé hospodářské soutěži podanou JCB SA, dceřinou společností JCB Service ve Francii, jež se prohlašovala za výhradního dovozce výrobků skupiny JCB ve Francii, dne 28. listopadu 1990 proti společnosti Central Parts SA (dále jen „Central Parts“), která nakupovala ve Spojeném království náhradní díly této skupiny za účelem jejich dalšího prodeje ve Francii. JCB SA obvinila Central Parts, že používá bez souhlasu název „JCB“ a označení „autorizovaný distributor“. Tento rozsudek byl následně zrušen rozsudkem odvolacího soudu v Paříži (Francie) ze dne 8. dubna 1998 z důvodu, že se Central Parts nekalosoutěžního jednání vůči JCB SA dopustila.
- 27 Dne 15. února 1996 podala Central Parts stížnost u Komise ohledně obchodních praktik společnosti JCB Grande-Bretagne týkajících se distribuce jejich výrobků.
- 28 Pro ověření a doplnění informací, které měla Komise k dispozici, provedla podle čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 šetření v prostorách JCB Service, její francouzské dceřiné společnosti JCB SA a dvou jejích autorizovaných prodejců ve Spojeném království, a to Gunn JCB Ltd, se sídlem v Altrinchamu, a Watling JCB Ltd, se sídlem v Leicesteru.

- 29 Dne 24. března 1998 Komise zaslala JCB Bamford Excavators první oznámení námitek, které nezohlednilo oznámení dohod provedené v roce 1973, na což účastnice řízení poukázala ve svých písemných vyjádřeních dne 6. července 1998 v odpovědi na oznámení námitek a dále na slyšení službami Komise dne 16. října 1998.
- 30 Druhé oznámení námitek, které toto oznámení dohod v roce 1973 zohlednilo, bylo JCB Service zasláno dne 30. července 1999, na které JCB Bamford Excavators odpověděla svými písemnými prohlášeními dne 13. prosince 1999, po kterých následovala ústní prohlášení během slyšení konaného v lednu 2000.

Sporné rozhodnutí a řízení před Soudem

- 31 Dne 21. prosince 2000 Komise přijala sporné rozhodnutí. Poté, co připomněla skutkový rámec v projednávaném případě, se Komise vyjádřila zaprvé k porušení čl. 81 odst. 1 ES společností JCB Service a jejími dceřinými společnostmi (stotřicátý sedmý až stodevadesátý šestý bod odůvodnění sporného rozhodnutí).
- 32 V tomto ohledu Komise zkoumala, zda sporné dohody mají za cíl nebo výsledek omezení nebo narušení hospodářské soutěže. Poté, co posoudila omezující cíl a výsledek dotčených dohod a praktik v jejich celku, Komise prohlásila, že v projednávaném případě došlo k rozdělení vnitrostátních trhů a absolutní územní ochraně. Vzhledem k postavení JCB Service a jejích dceřiných společností na relevantních trzích a k povaze omezení, které zahrnují rozdělení trhů mezi několik členských států prostřednictvím absolutní územní ochrany a určování cen, Komise upřesnila, že omezení hospodářské soutěže a pravděpodobné účinky na obchod mezi členskými státy jsou značné.

33 Co se týče konkrétně otázky, zda sporné dohody mají za cíl nebo výsledek omezení nebo narušení hospodářské soutěže, Komise ve stočtyřicátém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí uvedla, že JCB Service a její autorizovaní prodejci použili různé dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, které měly ve smyslu článku 81 ES za individuální cíl nebo výsledek omezit hospodářskou soutěž v různých členských státech. Jedná se o prvky širší dohody omezující ve smyslu tohoto článku hospodářskou soutěž, která upravuje distribuci strojů a součástí skupiny JCB v Evropském společenství.

34 Tyto prvky, které podle Komise nemusí být definovány přesněji jako dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jelikož spadají do rozsahu čl. 81 odst. 1 ES, jsou následující:

- zákaz, nebo omezení pro autorizované prodejce skupiny JCB prodávat mimo území, která jim byla přidělena, a zejména v jiných členských státech, který zahrnuje aktivní a pasivní prodeje konečným uživatelům a autorizovaným a neautorizovaným dalším prodejcům;

- uložení poplatku za poprodejní servis za prodeje uskutečněné autorizovanými prodejci mimo jejich přidělená území a zejména v jiných členských státech;

- v každém případě ve Spojeném království provádění systému odměn nazvaného „obchodní podpora pro více různých operací“, který podmiňuje slevy poskytnuté autorizovaným prodejcům místem určení prodeje a omezuje je na prodeje konečným uživatelům;

- stanovení cen při dalším prodeji nebo maloobchodních cen nebo slev na výrobky, které autorizovaní prodejci skupiny JCB zakoupili u této skupiny za účelem jejich dalšího prodeje, a
- povinnost autorizovaných prodejců nakupovat výhradně u skupiny JCB všechny jejich stroje a náhradní díly určené k dalšímu prodeji, spojená se zákazem zejména nakupovat od autorizovaných prodejců jiných členských států.

35 Pokud jde o cíl a výsledek omezení různých prvků dohod v jejich celku, Komise ve stoosmdesátém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí uvedla, že rozdíly v cenách a výhodách mezi členskými státy pro stroje a náhradní díly skupiny JCB vysvětlují zájem této skupiny a některých jejích autorizovaných prodejců na rozdělení vnitrostátních trhů a stanovení cen při dalším prodeji nebo slev v rámci společného trhu za účelem zabránit kupujícím využívat výhody velkých cenových rozdílů ve Společenství.

36 Ve stoosmdesátém prvním bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí Komise upřesnila, že souhrn omezení stanovených v dohodách mezi skupinou JCB a jejími autorizovanými prodejci má bezesporu za cíl rozdělit vnitrostátních trhů v rámci společného vnitřního trhu, a tím zajistit absolutní územní ochranu.

37 Ve stoosmdesátém druhém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí Komise uvedla, že pravidla týkající se slev, které je třeba uplatnit, jakož i stanovení cíle optimalizovat hrubou obchodní marži, dohodnutého mezi skupinou JCB a jejími britskými autorizovanými prodejci, svou samotnou povahou narušují a harmonizují tržní ceny na všech územích. Podle Komise to samé platí pro zvláštní finanční podporu, kterou nabízí skupina JCB autorizovaným prodejcům ve Francii, kteří soutěžili s paralelními dalšími prodejci.

- 38 Krom toho Komise ve stoosmdesátém pátém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí poukázala na to, že dostupnost území jako předchozí podmínka, a tedy jako omezení možnosti stát se autorizovaným prodejcem skupiny JCB, nesouvisí přímo s kvalitou služby, kterou je třeba poskytnout. Distributor usazený v oblasti, ve které autorizovaný prodejce skupiny JCB pracuje k úplné spokojenosti této skupiny, nemá možnost, nehledě na jeho potenciál a skutečné úspěchy, stát se autorizovaným prodejcem této skupiny. V důsledku tohoto omezení je určitý počet autorizovaných prodejců a z toho plynoucí hospodářská soutěž, kvantitativně omezen tím, že jim musí být přiděleno území. Toto omezení stanovené systémem selektivní distribuce skupiny JCB, které není ani kvalitativní, ani stanovené jednotně pro všechny případné další prodejce, může spadat do působnosti čl. 81 odst. 1 ES.
- 39 Navíc podle stoosmdesátého sedmého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí se po britských autorizovaných prodejcích, kterým je zabraňováno v prodeji nových strojů neautorizovaným dalším prodejcům, rovněž požaduje, aby zaplatili poplatek za poprodejní servis za prodeje uskutečněné mimo své území. Tento poplatek má udržet úroveň kvality poprodejního servisu skupiny JCB a současně nahradit místnímu autorizovanému prodejci náklady spojené s provedením služeb za stroj, který neprodal.
- 40 Podle stoosmdesátého osmého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí zákaz přímého, nebo nepřímého prodeje strojů neautorizovaným dalším prodejcům usazeným v jiných členských státech překračuje za těchto podmínek cíl zajistit zvýšenou úroveň kvality poprodejního servisu a má za cíl nebo výsledek omezit hospodářskou soutěž.
- 41 Podle stoosmdesátého devátého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí účinky rozdělení trhů, které jsou způsobeny spojením výhradního území, které omezuje přeshraniční prodej, se selektivními doložkami, jsou posíleny dalšími třemi omezeními, a to zprvė zákazem, nebo omezením vzájemného zásobování

v oficiální síti, zadruhé poplatkem za poprodejní servis za prodeje uskutečněné mimo přidělené území a zatřetí ve Spojeném království systémem obchodní podpory pro více různých operací.

42 V této souvislosti Komise zaprvé dospěla ve stodevadesátém prvním bodě odůvodnění sporného rozhodnutí k závěru, že omezující cíle a účinky různých prvků dohody se při omezení nebo narušení dovozů nebo vývozů uvnitř nebo mimo distribuční síť skupiny JCB navzájem podporují, aby zajistily absolutní územní ochranu. Spojení selektivní distribuce (zákaz prodeje neautorizovaným dalším prodejčům) upravené v dohodách o autorizovaném prodeji skupiny JCB zaprvé s třemi kategoriemi výše uvedených omezení, dále dalšími omezeními, které harmonizují uměle ceny a slevy na různých územích a konečně s územní ochranou, která omezuje pasivní prodeje, má zjevně za cíl protisoutěžní rozdělení vnitrostátních trhů ve Společenství, a v důsledku toho spadá do působnosti čl. 81 odst. 1 ES.

43 Zadruhé Komise zkoumala, zda byly splněny podmínky vyžadované v čl. 81 odst. 3 ES, a dospěla k názoru, že v projednávaném případě tomu tak nebylo (stoosmdesátý sedmý až dvěštedvacátý druhý bod odůvodnění sporného rozhodnutí).

44 Zatřetí poté, co Komise shledala, že nemá k dispozici žádný důkaz o tom, že skupina JCB ukončila protiprávní jednání porušující ustanovení článku 81 ES, a poté, co konstatovala, že skupina JCB popírá existenci tohoto protiprávního jednání, uvedla podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17, v dvěštedvacátém čtvrtém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí, že je namístež vyžadovat po skupině JCB, aby ukončila uvedené protiprávní jednání.

- 45 Komise se nakonec vyjádřila k pokutě, kterou je třeba uložit. V tomto ohledu a před tím, než se Komise k této pokutě vyjádřila, v dvěstědvacátém osmém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí, konstatovala, že pouze dohody oznámené dne 30. června 1973 prostřednictvím formuláře A/B byly řádně oznámené. Podle ní tedy ostatní dohody, které byly Komisi oznámeny bez použití formuláře, nemohou být zohledněny v rámci použití čl. 15 odst. 5 nařízení č. 17.
- 46 Co se týče částky pokuty, kterou je třeba uložit, Komise v dvěstěčtyřicátém sedmém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí připomněla závažnost a délku trvání daného protiprávního jednání s ohledem na případné přitěžující a polehčující okolnosti.
- 47 V tomto ohledu a pokud jde nejprve o závažnost protiprávního jednání, Komise v bodě dvěstěpadesátém prvním odůvodnění sporného rozhodnutí shledala, že protiprávní jednání byla „velmi závažná“, a proto stanovila pokutu ve výši 25 milionů eur.
- 48 Pokud jde dále o délku trvání protiprávního jednání, Komise v dvěstěpadesátém druhém bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí uvedla, že důkazy prokazují, že v letech 1988 až 1998 byly v platnosti různé prvky protiprávních jednání.
- 49 Za těchto podmínek Komise v dvěstěpadesátém třetím bodě odůvodnění sporného rozhodnutí upřesnila, že období jedenácti let, během kterého byl uplatněn minimálně jeden prvek těchto dohod nebo jednání, musí být považováno za dlouhodobé. V dvěstěpadesátém čtvrtém bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí tedy dospěla k závěru, že základní částka pokuty vyplývající ze závažnosti a délky trvání protiprávního jednání musí být stanovena ve výši 38 750 000 eur.

50 Konečně, vzhledem k přitěžující okolnosti, a to peněžní sankci uložené distributorovi jako trest za prodeje uskutečněné mimo území, zvýšila Komise uloženou pokutu o 864 000 eur a upřesnila v dvěstěpadesátém sedmém bodě odůvodnění, že neexistují polehčující okolnosti, které by mohly být zohledněny. Celková výše pokuty, kterou Komise uložila, se tedy podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 zvýšila na 39 614 000 eur.

51 Vzhledem k tomu obsahuje sporné rozhodnutí zejména následující ustanovení:

„Článek první

JCB Service a její dceřiné společnosti porušily ustanovení článku 81 Smlouvy ES, jelikož s autorizovanými prodejci uzavřely dohody nebo jednaly ve vzájemné shodě s cílem omezit hospodářskou soutěž na společném trhu za účelem rozdělení vnitrostátních trhů a zajištění absolutní ochrany na výhradních územích, mimo něž je autorizovaným prodejcům zabraňováno uskutečňovat aktivní prodeje, a které obsahují následující prvky:

- a) omezení pasivních prodejů uskutečňovaných autorizovanými prodejci usazenými ve Spojeném království, Irsku, Francii a Itálii, která zahrnují prodeje neautorizovaným dalším prodejcům, konečným uživatelům a autorizovaným prodejcům usazeným mimo výhradní území a zejména v jiných členských státech;

- b) omezení zdrojů zásobování vztahující se na nákupy smluvních výrobků autorizovanými prodejci usazenými ve Francii a Itálii, která zabraňují vzájemnému zásobování mezi autorizovanými prodejci;

- c) stanovení slev nebo cen při dalším prodeji uplatňovaných autorizovanými prodejci usazenými ve Spojeném království a Francii;

- d) uložení poplatků za poprodejní servis za prodeje do jiných členských států uskutečněné autorizovanými prodejci usazenými mimo výhradní území Spojeného království z podnětu JC Bamford Excavators Ltd nebo dalších dceřiných společností JCB Service a podle tarifů stanovených těmito společnostmi, přičemž odměna autorizovaných prodejců je závislá na místě určení prodeje;

- e) zastavení poskytování slev podle toho, zda jsou prodeje ve Spojeném království uskutečňovány na výhradním území, nebo mimo něj, nebo zda se autorizovaní prodejci na území, na němž jsou smluvní výrobky používány, dohodnou s autorizovanými prodejci, přičemž odměna autorizovaných prodejců je závislá na místě určení prodeje.

Článek 2

Žádost o výjimku předložená JC Bamford Excavators Ltd ze dne 30. června 1973 se zamítá.

Článek 3

Od okamžiku oznámení tohoto rozhodnutí JCB Service a její dceřiné společnosti ukončí protiprávní jednání uvedená v článku 1. JCB Service nebo její dceřiné společnosti a zejména JC Bamford Excavators Ltd musí do dvou měsíců od oznámení tohoto rozhodnutí:

- a) informovat své autorizované prodejce usazené ve Společenství, že mohou uskutečňovat pasivní prodeje konečným uživatelům a autorizovaným prodejci;
- b) změnit [dohody] uzavřené se svými autorizovanými prodejci tak, že povolí pasivní prodeje neautorizovaným dalším prodejci na výhradních územích jiných autorizovaných prodejci a aktivní a pasivní prodeje neautorizovaným dalším prodejci na jejich výhradním území nebo tak, že povolí aktivní a pasivní prodeje uskutečňované těmito autorizovanými prodejci jiným autorizovaným prodejci, konečným uživatelům nebo jejich řádně zmocněným zástupci mimo jejich výhradní území;
- c) změnit [dohody] uzavřené s jejich autorizovanými prodejci v Itálii a ve Francii tak, že povolí nákupy smluvních výrobků od jiných autorizovaných prodejci usazených ve Společenství, a informují v důsledku toho všechny autorizované prodejce usazené ve Společenství;
- d) informovat své autorizované prodejce usazené ve Společenství, že požadavky dceřiných společností, které chtějí získat od autorizovaných prodejci poplatky za poprodejní servis, aniž by měly důkaz o neshodě mezi dotčenými autorizovanými prodejci, jsou považovány za neplatné, a nelze na ně brát ohled;

- e) informovat své autorizované prodejce usazené ve Spojeném království, že slevy stanovené v rámci obchodní podpory pro více různých operací jsou povoleny bez ohledu na to, zda byly prodeje uskutečněny na území autorizovaných prodejců, nebo mimo něj, nebo zda došlo s jinými autorizovanými prodejci mimo toto území k dohodě;
- f) předložit Komisi kopie korespondence a výše uvedených změněných [dohod].

Článek 4

JCB Service se ukládá pokuta ve výši 39 614 000 eur z důvodu protiprávních jednání uvedených v článku 1, s výjimkou omezení uložených při prodeji neautorizovaným dalším prodejcům ve Spojeném království, za které se žádná pokuta neukládá“.

- 52 Žalobou podanou kanceláří Soudu dne 22. března 2001 (věc T-67/01), JCB Service podala na základě článku 230 ES návrh na zrušení sporného rozhodnutí a podpůrně návrh na částečné zrušení tohoto rozhodnutí a současně snížení pokuty, která jí byla uložena.
- 53 V bodě 1 výroku napadeného rozsudku zrušil Soud čl. 1 písm. c) až e) a čl. 3 písm. d) a e) sporného rozhodnutí. Krom toho podle bodu 2 výroku napadeného rozsudku, byla výše pokuty uložené JCB Service v článku 4 tohoto rozhodnutí snížena na 30 milionů eur. Konečně podle bodu 4 uvedeného výroku se žaloba JCB Service ve zbývajících částech zamítá.

Návrhová žádání účastníků řízení a řízení před Soudním dvorem

54 Ve svém kasačním opravném prostředku JCB Service navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil v plném rozsahu napadený rozsudek, jelikož porušuje právní předpisy Společenství tím, že ohrožuje práva obhajoby JCB Service;

- zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž jednak odsuzuje údajně obecné omezení pasivních prodejů uskutečněných autorizovanými prodejci ve Spojeném království, Irsku, Francii a Itálii, jakož i údajné omezení zdrojů zásobování distributorů usazených ve Francii a Itálii, které brání vzájemnému zásobování mezi distributory, a jednak ukládá JCB Service pokutu za tato údajná protiprávní jednání;

- vydal konečné rozhodnutí ve věci T-67/01 podle článku 61 statutu Soudního dvora a z tohoto titulu zrušil zcela nebo částečně sporné rozhodnutí a v rámci soudního přezkumu v plné jurisdikci zrušil nebo snížil pokutu ve výši 30 milionů eur uloženou JCB Service Soudem v napadeném rozsudku;

- podle článku 69 jednacího řádu uložil Komisi nahradit náklady řízení před Soudem a Soudním dvorem;

- alternativně, pokud Soudní dvůr sám nerozhodne v této věci, nerozhodl o nákladech řízení a vrátil věc Soudu k novému projednání v souladu s rozhodnutím Soudního dvora.

55 V kasační odpovědi předložené dne 23. června 2004 podle čl. 115 odst. 1 jednacího řádu, v rámci které Komise rovněž podala vzájemný kasační opravný prostředek proti napadenému rozsudku, Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zamítl kasační opravný prostředek v plném rozsahu;

— zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž snižuje výši uložené pokuty s ohledem na přitěžující okolnost (864 000 eur) a v tomto ohledu, zvýšil pokutu stanovenou napadeným rozsudkem o odpovídající částku;

— uložil JCB Service náhradu nákladů řízení.

56 Dopisem ze dne 26. července 2004 požádala JCB Service podle čl. 117 odst. 1 jednacího řádu o povolení předložit repliku.

57 Rozhodnutím ze dne 5. srpna 2004 předseda Soudního dvora povolil předložit repliku, ve které JCB Service trvala na svých návrhových žádáních ohledně hlavního kasačního opravného prostředku a navrhla, aby Soudní dvůr zamítl vzájemný kasační opravný prostředek.

K hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku

- 58 Na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení napadeného rozsudku JCB Service uvádí tři důvody kasačního opravného prostředku. První důvod vychází z porušení práv obhajoby; druhý důvod vychází z porušení článku 81 ES a třetí z porušení článku 15 nařízení č. 17.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

- 59 První důvod kasačního opravného prostředku má dvě části. JCB Service napadá jednak nepřiměřeně dlouhou délku trvání řízení, které probíhalo před Komisí, což porušuje práva obhajoby, a jednak to, že Soud porušil její práva na presumpci nevin. Každá z těchto dvou částí uvádí odlišné body důvodu opravného prostředku.

K první části

- 60 Je třeba připomenout, že Soud nejdříve v bodě 36 napadeného rozsudku připomněl ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle které dodržení přiměřené lhůty při vedení správních řízení ve věci hospodářské soutěže představuje obecnou zásadu práva Společenství, jejíž dodržování zajišťuje soud Společenství (viz rozsudek ze dne 15. října 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, body 167 až 171).

- 61 Dále, před rozhodnutím o argumentech předložených JCB Service, Soud v bodě 37 napadeného rozsudku rozlišil mezi dvěma dotčenými správními řízeními, a to jednak mezi přezkumem dohod oznámených v roce 1973, který byl ukončen článkem 2 sporného rozhodnutí o zamítnutí žádosti o výjimku, a jednak vyšetřováním stížnosti podané v roce 1996, jehož závěry vycházejí z jiných článků výroku sporného rozhodnutí, které se týkají protiprávního jednání.
- 62 Co se týče řízení, které následovalo po oznámení v roce 1973, Soud v bodě 38 napadeného rozsudku shledal, že Komise dohody oznámené v roce 1992 zařadila do spisu, aniž by přijala rozhodnutí, a že teprve odpověď JCB Bamford Excavators na první oznámení námitek vedla žalovanou k tomu, aby v rámci vyšetřování stížnosti tyto dohody přezkoumala.
- 63 Ve stejném bodě napadeného rozsudku Soud konstatoval, že „jelikož řízení trvalo 27 let, nesplnil tím správní orgán svou povinnost přijmout rozhodnutí a skončit zahájené řízení v přiměřené lhůtě“, avšak upřesnil, že „i když je toto porušení politováníhodné, nemohlo ovlivnit ani legalitu zamítnutí žádosti o výjimku, ani zachování pravidel řízení o zjištění protiprávního jednání“.
- 64 Za těchto podmínek Soud v bodě 40 napadeného rozsudku uvedl, že porušení zásady přiměřené lhůty, pokud bylo prokázáno, odůvodňuje zrušení rozhodnutí přijatého na konci správního řízení v oblasti hospodářské soutěže jen tehdy, pokud byla rovněž porušena práva obhajoby dotčeného podniku. Pokud není totiž prokázáno, že nepřiměřeně dlouhá délka řízení ovlivnila možnost dotčených podniků se účinně obhajovat, porušení zásady přiměřené lhůty nemá vliv na platnost správního řízení.

- 65 V bodě 42 napadeného rozsudku Soud rovněž konstatoval, že JCB Service neuplatnila, že nepřiměřená délka řízení způsobila zvláštní procesní pochybení, a že pouze uplatnila, že jednání Komise odhalilo špatné vedení spisu. Podle Soudu tedy pro účely přezkumu návrhových žádání na zrušení nelze z doby, která uplynula od oznámení provedených v roce 1973, vyvodit žádný následek.
- 66 Co se týče vyšetřování stížnosti, která byla Komisi předložena dne 15. února 1996, Soud v bodě 43 napadeného rozsudku shledal, že celková délka řízení 4 roky, 10 měsíců a 6 dnů není vzhledem ke komplexnosti věci, která se týká několika členských států a vztahuje se na pět protiprávních jednání, a vzhledem k nezbytnému vyhotovení oznámení námitek, nepřiměřená.
- 67 Krom toho Soud v bodě 45 napadeného rozsudku poukázal na to, že JCB Service netvrdila, že údajné nedodržení přiměřené lhůty Komisí při vyšetřování stížnosti způsobilo v projednávaném případě porušení práv obhajoby. Soud dodal: „jak bylo na jednání potvrzeno, JCB Service pouze tvrdí, že délka řízení odhaluje podjatost a nesprávné vyřizování spisu Komisí, a tím prokazuje protiprávnost sporného rozhodnutí. Za těchto podmínek a aniž by bylo třeba se vyjadřovat k údajně nepřiměřené délce vyšetřování stížnosti, je třeba konstatovat, že žalobní důvod tak, jak je formulovaný, nemůže vést k úplnému nebo částečnému zrušení výroku napadeného rozhodnutí“.
- 68 Soud dospěl konečně v bodě 46 napadeného rozsudku k závěru, že žalobní důvod uplatněný JCB Service nemůže ovlivnit legalitu sporného rozhodnutí, ani pokud jde o žádost o výjimku, ani pokud jde o protiprávní jednání, a že tedy musí být zamítnut jako irelevantní.

- 69 JCB Service vytýká zaprvé Soudu, že zamítl první žalobní důvod, který byl uplatněn na podporu žaloby podané proti spornému rozhodnutí a který vycházel z nesplnění povinnosti Komise jednat v přiměřené lhůtě, aniž by se vyjádřil k porušení práv obhajoby, kterého se JCB Service však výslovně dovolávala. Uplatnila mimo jiné, že Soud provedl nesprávné právní posouzení, které podle ní vyplývá pouze z konstatování, že délka řízení byla nepřiměřená, jelikož nezohlednil objektivní zásah do práv obhajoby.
- 70 V tomto ohledu je namístě připomenout, že jak vyplývá z bodů 32 a 33 napadeného rozsudku, JCB Service u Soudu tvrdila, že Komise nesplnila svou povinnost jednat v přiměřené lhůtě, která vyplývá jak z obecné zásady práva Společenství, tak z čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“). Podle JCB Service byly dohody o jejím distribučním systému oznámeny od 30. června 1973 a Komise toto řízení skončila 27 let poté tím, že žádost o výjimku zamítla. Krom toho podle této společnosti řízení o protiprávním jednání zahájené následně po stížnosti Central Parts trvalo téměř pět let, což je rovněž nepřiměřená lhůta.
- 71 Na rozdíl od tvrzení předloženého JCB Service je třeba konstatovat, že se tato společnost před Soudem dovolávala velmi obecně porušení svých práv obhajoby ve vztahu k údajně nepřiměřené délce trvání dvou správních řízení (oznámení a protiprávní jednání), aniž by však konkrétněji upřesnila, v čem byla její možnost hájit své postavení v jednom či druhém řízení dotčena.
- 72 Zejména co se týče oznamovacího řízení, JCB Service pouze poukázala na nepřiměřenou délku tohoto řízení. Soud správně v bodě 39 napadeného rozsudku shledal, že samotná skutečnost, že Komise přijala rozhodnutí po uplynutí přiměřené lhůty nemůže vést k neplatnosti tohoto rozhodnutí, které bylo přijato následně po oznámení dohody.

- 73 Kromě toho samotné prodlení nepoškodilo zájmy JCB Service. Po oznámení dohod v roce 1973 a během tohoto celého období až do přijetí sporného rozhodnutí totiž JCB Service měla prospěch z čl. 15 odst. 5 nařízení č. 17.
- 74 Pokud jde o část sporného rozhodnutí, která shledala porušení čl. 81 odst. 1 ES a uložila JCB Service pokutu, je třeba připomenout, že Soud zdůraznil skutečnost, že JCB Service se omezila na obhajobu tvrzení, že délka řízení odhalila podjatost a špatné vedení spisu Komisí, a že tedy stačila k prokázání protiprávnosti sporného rozhodnutí.
- 75 Je tedy třeba konstatovat, že Soud mohl zdůvodnit své úvahy, aniž by porušil právo Společenství a zkrslil argumenty JCB Service.
- 76 JCB Service však tvrdí, že byla zbavena svého práva sankcionovat nečinnost Komise v souvislosti se žalobou na nečinnost podle článku 232 ES a v každém případě hájit své postavení proti nesprávnému stanovisku Komise pomocí dialogu v rámci řízení mezi oznamovatelem a Komisí, jakož i v rámci řízení o protiprávním jednání.
- 77 I kdyby JCB Service mohla před Soudním dvorem uplatnit výše uvedené argumenty, je namístě upřesnit, že výkon jejích práv obhajoby nemůže být ovlivněn dlouhou dobou, která uplynula od oznámení dohod v roce 1973 až do přijetí sporného rozhodnutí. Během této doby totiž JCB Service mohla jednak podat proti Komisi žalobu na nečinnost, aby tato o sporné žádosti o výjimku rozhodla, a jednak oznámit Komisi prostřednictvím formuláře A/B dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, na kterých se podílela. V projednávaném případě tomu tak však nebylo.

- 78 Z toho vyplývá, že JCB Service v každém případě nemůže uplatňovat porušení svých práv obhajoby v rámci oznamovacího řízení.
- 79 Pokud jde o řízení o protiprávním jednání, je namístě podotknout, že JCB Service nepředložila žádný konkrétní argument, který prokazuje, že její práva obhajoby v souvislosti s vyřizováním stížnosti Central Parts službami Evropské komise byla porušena. JCB Service mimoto před Soudním dvorem nezpochybnila důvody, které uvedl Soud při zamítnutí bodu jejího žalobního důvodu vycházejícího z toho, že Komise porušila její právo přístupu k dokumentům přiloženým ke spisu, které byly relevantní pro její obhajobu.
- 80 Je tedy třeba tento argument odmítnout a prohlásit první bod této části důvodu opravného prostředku předložený JCB Service za neopodstatněný.
- 81 JCB Service zadruhé vytýkala Soudu, že se dopustil nesprávného posouzení tím, že nesankcionoval rozdělení, které ve sporném rozhodnutí učinila Komise mezi oznamovacím řízením a řízením o protiprávním jednání. Takové rozdělení je neopodstatněné a vede k popření negativního účinku, kterou má nepřiměřená doba rozhodování celkově na dotčenou věc.
- 82 Je třeba konstatovat, že i když formálně sporné rozhodnutí nerozlišuje mezi oznamovacím řízením a řízením o protiprávním jednání, z tohoto rozhodnutí jasně vyplývá, že při posouzení se Komise zabývá zvláště žádostí o výjimku a řízením o protiprávním jednání.
- 83 Co se týče nejprve části sporného rozhodnutí týkající se zamítnutí žádosti o výjimku z roku 1973, vyplývá jasně ze stodevadesátého sedmého až dvěstědvacátého druhého bodu odůvodnění tohoto rozhodnutí, že před zamítnutím žádosti o výjimku Komise

přezkoumala, zda mohla být tato žádost schválena podle čl. 81 odst. 3 ES, nebo v rámci režimu nařízení přijatých podle tohoto článku, a to nařízení Komise (EHS) č. 1983/83 ze dne 22. června 1983 o použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o výhradním prodeji (Úř. věst. L 173, s. 1), nařízení Komise (ES) č. 1475/95 ze dne 28. června 1995 o použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o prodeji a servisu motorových vozidel (Úř. věst. L 145, s. 25, dále jen „nařízení č. 1475/95“) a nařízení Komise (ES) č. 2790/1999 ze dne 22. prosince 1999 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. L 336, s. 21; Zvl. vyd. 08/01, s. 364).

⁸⁴ To samé platí dále pro část sporného rozhodnutí konstatující protiprávní jednání. Jak totiž vyplývá ze stočtyřicátého až stosedmdesátého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí, posouzení Komise je založeno jednoznačně na dohodách JCB Service nebo ustanoveních těchto dohod, které nebyly předmětem řádného oznámení, a to oznámení prostřednictvím formuláře A/B stanoveného nařízením č. 27. Krom toho ze sporného rozhodnutí vyplývá, že Komise vzala v úvahu jednání JCB Service, které nesouviselo s dohodami oznámenými v roce 1973.

⁸⁵ K tomuto bodu JCB Service však u Soudu a v rámci tohoto řízení tvrdila, že následné změny dohod oznámených v roce 1973, i když byly Komisi zaslány bez použití formuláře A/B, musí být s ohledem na okolnosti tohoto případu zohledněny a vztahují se na ně ustanovení čl. 15 odst. 5 nařízení č. 17.

⁸⁶ Takové tvrzení musí být v každém případě odmítnuto. Je třeba totiž připomenout, že použití výše uvedeného formuláře A/B je povinné a představuje předběžnou podmínku nezbytnou pro platnost oznámení (viz rozsudek ze dne 29. října 1980, Van Landewyck a další v. Komise, 209/78 až 215/78 a 218/78, Recueil, s. 3125, body 61 a 62).

- 87 Soud tedy správně v bodě 41 napadeného rozsudku konstatoval, že pokud jde o rozhodnutí konstatující protiprávní jednání, Komise se snaží nevycházet ze skutečností, které byly předmětem oznámení, a snaží se prokázat, že jednání vytýkaná JCB Service se odchyľují od ustanovení oznámených dohod. Soud rovněž dospěl správně k závěru, že skutečnost, že dohody byly oznámeny již dlouho předtím, nemůže ovlivnit legalitu pravidel řízení o protiprávním jednání, které je založeno na jiných skutečnostech než těch, které byly oznámeny.
- 88 Konečně, co se týče pokuty, kterou Komise uložila JCB Service, vyplývá jasně z tohoto rozhodnutí a zejména z dvěstědvacátého sedmého a dvěstědvacátého osmého bodu odůvodnění, že dohody z roku 1973, které byly oznámeny v souladu s formálními požadavky nařízení č. 27, byly vyloučeny z posouzení Komise při hodnocení částky pokuty, která měla být uložena.
- 89 Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba druhý bod této části důvodu opravného prostředku vznesený JCB Service zamítnout, a tudíž prohlásit první část tohoto důvodu opravného prostředku za neopodstatněnou.

K druhé části

- 90 Je třeba upřesnit, že Soud v bodě 50 napadeného rozsudku připomenul, že zásada presumpce nevinny je součástí právního řádu Společenství a použije se na řízení týkající se porušení pravidel hospodářské soutěže a řízení, ve kterých může být rozhodnuto o uložení pokut nebo penále (rozsudky ze dne 8. července 1999, Hüls v. Komise, C-199/92 P, Recueil, s. I-4287, body 149 a 150, jakož i Montecatini v. Komise, C-235/92 P, Recueil, s. I-4539, body 175 a 176).

- 91 Ve světle této judikatury Soud shledal v bodě 53 napadeného rozsudku, že samotná skutečnost, že Komise vydala po sobě dvě oznámení námitek, nemůže být dostačující k prokázání, že byla porušena zásada presumpce nevinny.
- 92 Ve stejném bodě Soud dodal, že obecná presumpce viny dotčeného podniku může být případně přičtena v neprospěch Komise pouze tehdy, pokud posouzení skutkového stavu v napadeném rozhodnutí nebylo založeno na důkazech, které předložila.
- 93 Vzhledem ke zprávě ze dne 16. května 1995 ředitele služby prodeje, zasláné společností skupiny JCB, která uvádí, že zákaz paralelních dovozů je v rozporu s rozhodnutími Komise a judikaturou Soudního dvora, Soud v bodě 54 napadeného rozsudku konstatoval, že JCB Service nemůže popírat, že nevěděla o požadavcích práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže, což ostatně prokazuje oznámení jejích dohod po vstupu Spojeného království do Společenství.
- 94 Ve stejné souvislosti, pokud jde o dopis ze dne 13. dubna 1995 od společnosti Berkley JCB společnosti JCB Sales, Soud v bodě 55 napadeného rozsudku konstatoval, že podle této korespondence se mohli koneční uživatelé a zástupci obracet se svými objednávkami na distributora, a dodal, že za předpokladu, že Komise provedla nesprávný výklad této části věty, jelikož v napadeném rozhodnutí uvedla, že se jednalo o konečné uživatele v zahraničí a jejich zmocněné zástupce, nepředstavuje tato případná nepřesnost jako taková podjaté chování, avšak nanejvýš nesprávné pochopení dokumentu.
- 95 Krom toho Soud shledal v bodě 56 napadeného rozsudku ohledně rozsudku odvolacího soudu v Paříži ze dne 8. dubna 1998 a rozsudku obchodního soudu v Nimes (Francie) ze dne 22. června 1999, že skutečnost, že se stěžovatel v řízení

podle nařízení č. 17 mohl případně dopustit vytýkaného chování, za které byl rozhodnutím soudu odsouzen, není relevantní ve vztahu k protiprávním jednáním vytýkaných JCB Service, které jsou navíc odlišné.

- 96 Konečně, co se týče nahrávky rozhovoru, který se konal dne 6. listopadu 1996 v prostorách autorizovaného distributora Watling JCB mezi zaměstnanci GR „Hospodářská soutěž“ a odpovědnými pracovníky tohoto distributora, Soud v bodě 58 napadeného rozsudku shledal, že ze vztahů mezi skupinou JCB a jedním z autorizovaných distributorů popsaných v rozhovoru nelze jasně vyvodit žádnou skutečnost, která by představovala důkaz, zda se u praktik distribuční sítě jednalo o protiprávní jednání, či nikoliv. Podle Soudu nelze tvrdit, že Komise vyloučila dokument z přezkumu prvků protiprávního jednání, aby utajila důkaz ve prospěch navrhovatelky.
- 97 Podle JCB Service napadený rozsudek porušuje zásadu presumpce nevinoty, která předpokládá, že jakákoli rozumná pochybnost ohledně důkazů musí být ve prospěch dotčené osoby. V tomto ohledu se Soud dopustil zjevně nesprávného posouzení, jelikož nesplnil povinnost zohlednit určité důkazy, které JCB Service předložila, a povinnost přezkoumat je společně s dalšími důkazy tak, aby vycházel ze souboru jasných, přesných a soudržných nepřímých důkazů. Krom toho Soud neprávem odmítl nebo nezohlednil důkazy, které podle JCB Service prokazují, že Komise porušila zásadu presumpce nevinoty.
- 98 JCB Service zaprvé tvrdí, že zejména vyřizování spisu v této věci, a to vydání dvou oznámení námitek, ukazuje na podjatost Komise, a z tohoto důvodu je porušení zásady presumpce nevinoty prokázáno. Za těchto podmínek JCB Service v podstatě uplatňuje, že Soud v bodě 53 napadeného rozsudku neprávem konstatoval, že

samotná skutečnost, že Komise přijala dvě oznámení námitek nestačí k tomu, aby bylo prokázáno, že dotčená zásada byla v projednávaném případě porušena.

- 99 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že vydání oznámení námitek Komisí nemůže být v žádném případě považováno za důkaz o presumpci viny dotčeného podniku. V opačném případě by zahájení jakéhokoli řízení v této věci mohlo případně porušit zásadu presumpce nevinny.
- 100 Krom toho je třeba připomenout, že první oznámení námitek nezohlednilo oznámení učiněné v roce 1973, což JCB Service uvedla dne 6. července 1998 ve svých písemných vyjádřeních v odpovědi na toto oznámení a dále na slyšení službami Komise dne 16. října 1998. V této souvislosti přijala Komise následně po vyjádřeních JCB Service druhé oznámení námitek, aby napravila opomenutí v prvním oznámení.
- 101 Z toho vyplývá, že na rozdíl od tvrzení JCB Service v projednávaném případě, vypracování dvou oznámení námitek po sobě v souvislosti uvedené v předcházejícím bodě nemůže v žádném případě představovat důkaz o porušení zásady presumpce nevinny.
- 102 Je tedy třeba zamítnout první bod této části důvodu kasačního opravného prostředku vznesený JCB Service jako neopodstatněný.

- 103 Zadruhé JCB Service vytýká Soudu, že nesankcionoval posouzení Komise, která vycházela z vnitřních dokumentů JCB Service, a to z dopisu ze dne 13. dubna 1995 od společnosti Berkeley JCB společnosti JCB Sales, zprávy ze dne 16. května 1995 a protokolu z jednání se společností Watling JCB, které se uskutečnilo dne 6. listopadu 1996. Podle JCB Service přezkoumala Komise tyto dokumenty podjatě, jelikož nezohlednila skutečnosti ve prospěch navrhovatelky a předpokládala její vinu.
- 104 V této souvislosti JCB Service rovněž tvrdí, že Soud neprávem, podobně jako Komise, odmítl nebo nezohlednil určitá rozhodnutí vnitrostátních soudů nebo jiných orgánů, která poukazovala na platnost dohod, které JCB Service uzavřela, jakož i na jejich provádění, a to rozhodnutí odvolacího soudu v Paříži ze dne 8. dubna 1998, obchodního soudu v Nimes ze dne 22. června 1999, francouzského úřadu pro hospodářskou soutěž ze dne 20. července 2001 a irského úřadu pro hospodářskou soutěž ze dne 22. září 1994.
- 105 Je třeba bez dalšího konstatovat, že ačkoli se JCB Service formálně dovolává nesprávného posouzení nebo odůvodnění, usiluje v podstatě o zpochybnění posouzení skutkového stavu, které provedl Soud, a zejména o zpochybnění důkazní hodnoty některých skutečností a dokumentů, které Soud vedl k závěru, že Komise vůči ní nebyla podjatá.
- 106 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury vyplývá z článku 225 ES a z prvního pododstavce článku 58 Statutu Soudního dvora, že jedině Soud je příslušný jednak zjistit skutkový stav, kromě případu, kdy věcná nesprávnost těchto zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, a jednak tento skutkový stav posoudit. Pokud Soud zjistil nebo posoudil skutkový stav, Soudní dvůr je na základě článku 225 ES příslušný k výkonu přezkumu právní kvalifikace těchto skutkových okolností a právních důsledků, které z nich Soud vyvodil (viz zejména rozsudek ze dne 17. prosince 1998, *Baustahlgewebe v. Komise*, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 23, a rozsudek ze dne 6. dubna 2006, *General Motors v. Komise*, C-551/03 P, Sb. rozh. s. I-3173, bod 51).

- 107 Krom toho z ustálené judikatury vyplývá, že Soudní dvůr není příslušný ke zjišťování skutkového stavu ani v zásadě k přezkoumávání důkazů, které Soud přijal na podporu tohoto skutkového stavu. Pokud totiž tyto důkazy byly řádně získány a byly dodrženy obecné právní zásady, jakož i procesní pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a zajišťování důkazů, přísluší samotnému Soudu posoudit hodnotu, kterou je třeba přiznat důkazům, které mu byly předloženy. Toto posouzení tedy není, s výhradou případu zkreslování těchto důkazů, právní otázkou, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora (viz výše uvedené rozsudky *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 24; ze dne 14. července 2005, *Rica Foods v. Komise*, C-40/03 P, Sb. rozh. s. I-6811, bod 60; výše uvedený rozsudek *General Motors v. Komise*, bod 52, a ze dne 18. května 2006, *Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients v. Komise*, C-397/03 P, Sb. rozh. s. I-4429, bod 85).
- 108 V tomto ohledu je rovněž třeba připomenout, že takové zkreslení musí zjevně vyplývat z písemností ve spisu, aniž by bylo nutné provést nové posouzení skutkového stavu a důkazů (výše uvedený rozsudek *General Motors v. Komise*, bod 54).
- 109 Je nutné konstatovat, že posouzení Soudu uvedené v bodech 54 až 59 napadeného rozsudku představuje posouzení skutkového stavu, které nemůže být v rámci opravného prostředku zpochybnováno, jelikož *JCB Service* neprokázala, že Soud zkreslil písemnosti ve spisu, které mu byly předloženy. Soud se totiž omezil na přezkum, zda posouzení těchto důkazů Komisí může být kvalifikováno jako podjaté, a dospěl k závěru, že v projednávaném případě tomu tak není.
- 110 Tyto první argumenty předložené *JCB Service* v rámci druhého bodu této části důvodu opravného prostředku musejí být tedy odmítnuty jako nepřipustné.
- 111 *JCB Service* se rovněž v rámci tohoto bodu důvodu opravného prostředku odvolává na rozhodnutí francouzského úřadu pro hospodářskou soutěž ze dne 20. července 2001 a rozhodnutí irského úřadu pro hospodářskou soutěž ze dne 22. září 1994, která pro ni byla příznivá.

- 112 Pokud jde o první z rozhodnutí uvedených v předchozím bodě, za předpokladu, že by mohlo být uplatněno v projednávaném případě, je třeba konstatovat, že bylo přijato po sporném rozhodnutí. Nemůže tedy samotné zpochybnit legalitu napadeného rozsudku ani sporného rozhodnutí.
- 113 Pokud jde o výše uvedené rozhodnutí irského úřadu pro hospodářskou soutěž, je namístě podotknout, že nebylo v souvislosti s porušením zásady presumpce nevinu před Soudem uplatněno.
- 114 Za těchto podmínek umožnit účastníku řízení, aby vznesl důvod opravného prostředku a argumenty, které nevznesl před Soudem, poprvé až před Soudním dvorem, by znamenalo umožnit mu, aby předložil Soudnímu dvoru, jehož pravomoc je v rámci opravného prostředku omezena, spor v širším rozsahu, než v jakém jej projednával Soud. V rámci opravného prostředku je tedy příslušnost Soudního dvora omezena na posouzení právního řešení důvodů opravného prostředku a argumentů projednávaných před soudem prvního stupně (viz rozsudek ze dne 30. března 2000, VBA/VGB a další, C-266/97 P, Recueil, s. I-2135, bod 79).
- 115 Tvrzení JCB Service, která jsou založena na rozhodnutí irského úřadu pro hospodářskou soutěž, musí být tedy rovněž odmítnuta jako nepřijatelná.
- 116 Z výše uvedeného vyplývá, že je namístě odmítnout druhý bod této části důvodu opravného prostředku uplatňovaný JCB Service jako nepřijatelný.
- 117 JCB Service konečně tvrdí, že Soud nechal neprávem v napadeném rozsudku bez povšimnutí určité důkazy, které prokazovaly porušení zásady presumpce nevinu, a to fax ze dne 2. června 1997 a odpověď ze dne 26. ledna 1996 od marketingového ředitele JCB Service.

- 118 Ohledně odpovědi ze dne 26. ledna 1996 je namístě uvést, že podobně jako výše uvedené rozhodnutí irského úřadu pro hospodářskou soutěž, nebyla před Soudem v souvislosti s porušením zásady presumpce nevinny již uplatněna, a, jak vyplývá z bodu 114 tohoto rozsudku, argument vycházející z této odpovědi musí být tedy odmítnut jako nepřipustný.
- 119 Pokud jde o fax ze dne 2. června 1997 zaslaný úředníkem GR „Hospodářská soutěž“ zástupci Central Parts, který ukazoval na údajný záměr služeb Komise shromáždit důkazy v neprospěch JCB Service, je třeba konstatovat, že tvrzení vycházející z tohoto faxu nemohou v žádném případě prokázat, že Soud zkreslil důkazy, které mu byly předloženy.
- 120 V tomto ohledu je třeba připomenout, že uvedený fax byl zaslán zástupci stěžovatelky, Central Parts, dne 2. června 1997, tedy více než šest měsíců po šetření provedeném službami Komise dne 5. listopadu 1996 v prostorách společnosti skupiny JCB a jejich autorizovaných prodejců ve Spojeném království. Za těchto okolností skutečnost, že úředník Komise, který se zúčastnil podle výpovědi JCB Service vyšetřování stížnosti Central Parts, mohl ovlivnit zařazení této stížnosti nebo zahájení řízení o protiprávním jednání, nemůže umožnit dospět k závěru, že vyřizování dotčené věci službami Komise bylo ve věci podjaté, a že tedy porušilo zásadu presumpce nevinny.
- 121 Ze všech výše uvedených důvodů vyplývá, že Soud dospěl v bodě 60 napadeného rozsudku právem k závěru, že z vedení správního řízení nevyplývá, že Komise vykládala dokumenty a skutečnosti zavádějícím nebo zkreslujícím způsobem ani že se k navrhovatelce chovala podjatě.

- 122 Z toho vyplývá, že je namístě zamítnout poslední bod této části důvodu opravného prostředku vznesený JCB Service a druhou část tohoto důvodu, jakož i tedy první důvod opravného prostředku v plném rozsahu jako částečně nepřijatelný a částečně neopodstatněný.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

- 123 Tento druhý důvod kasačního opravného prostředku se dělí do dvou částí. JCB Service tvrdí, že Soud porušil jednak čl. 81 odst. 1 ES, a jednak čl. 81 odst. 3 ES, jelikož odmítl zrušit sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž toto rozhodnutí zamítá žádost o výjimku předloženou JCB Service v roce 1973. Každá z těchto dvou částí uvádí dva odlišné body důvodu opravného prostředku.

K první části

- 124 JCB Service vytýká Soudu, že se dopustil nesprávného právního posouzení, jednak co se týče prvního prvku protiprávního jednání, který je uveden v čl. 1 písm. a) sporného rozhodnutí a týká se omezení pasivních prodejů uskutečňovaných autorizovanými prodejci skupiny JCB ve Spojeném království, Irsku a Francii neautorizovaným distributorům, konečným uživatelům nebo distributorům usazeným mimo výhradní území a zejména v jiných členských státech, a jednak co se týče druhého prvku protiprávního jednání, který je uveden ve stejném článku, písm. b) tohoto rozhodnutí a týká se omezení zdrojů zásobování uložených autorizovaným prodejcem usazeným ve Francii, jakož i v Itálii a který zakazuje mezi nimi vzájemné zásobování.

— K prvnímu prvku protiprávního jednání, týkajícímu se omezení pasivních prodejů autorizovaných prodejců usazených ve Spojeném království, Irsku a Francii

- 125 Pokud jde zaprvé o Spojené království, v bodě 86 napadeného rozsudku Soud uvedl, že oznámené dohody týkající se distributorů a hlavních dalších prodejců dotčeného členského státu, obsahují v jejich znění změněném v roce 1975 doložku 4. Tato doložka, která stanovila zákaz prodeje neautorizovaným zástupcům, neobsahovala obecný zákaz prodeje konečným dalším prodejcům ani autorizovaným zástupcům mimo přidělené území. Komise však tuto doložku vykládala v tom smyslu, že obsahuje obecný zákaz prodejů mimo území.
- 126 V tomto ohledu a po přezkumu v bodě 88 napadeného rozsudku různých dokumentů, a to dopisu ze dne 26. října 1992 společnosti Watling JCB adresovanému jednateři Queen's Award Office, dopisu od Berkeley JCB společnosti JCB Sales ze dne 13. dubna 1995, dopisu ze dne 21. listopadu 1995 od společnosti TC Harrison JCB a dopisu od společnosti Gunn JCB společnosti JCB Sales, Soud shledal, že dotčené dokumenty shodně prokazují, že distributoři předpokládali, že jejich dohoda se skupinou JCB je zavazuje k restriktivním obchodním praktikám, a upravili v důsledku toho své jednání. Krom toho Soud upřesnil, že v rámci zákazu prodávat neautorizovaným zástupcům uvedeným v doložce 4 dotčené dohody, se dotčení distributoři chovali tak, jako by se na ně vztahoval obecnější zákaz prodeje mimo jejich území, a to zejména zákaz vývozu.
- 127 Ve světle těchto zjištění Soud dospěl v bodě 89 napadeného rozsudku k závěru, že ve Spojeném království byly restriktivní praktiky, které se lišily od obsahu oznámených dohod, prováděny, a že tedy první prvek protiprávního jednání týkající se omezení pasivních prodejů je prokázán.
- 128 JCB Service tvrdí, že následně po zjevně chybném posouzení skutečností se Soud dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož sankcionoval povinnost uloženou

distributorovi neprodávat výrobky ve velkém rozsahu za účelem jejich dalšího prodeje neautorizovaným distributorům, tj. povinnost, která byla uvedena v doložce 4 dotčené dohody.

- 129 Je třeba bez dalšího konstatovat, že tímto bodem důvodu opravného prostředku JCB Service pouze obecně zpochybňuje posouzení skutkového stavu a důkazů provedené Soudem v bodě 88 napadeného rozsudku, jakož i závěr Soudu uvedený v bodě 89 příslušného rozsudku, jelikož v podstatě tvrdí, že s ohledem na skutečnosti v projednávaném případě musel Soud dospět k opačnému závěru. JCB Service však neuplatňuje žádný závažný argument, který by umožnil dospět k závěru, že Soud zkreslil obsah písemností ve spisu, které mu byly předloženy, nebo se dopustil nesprávného právního posouzení.
- 130 Za těchto podmínek a v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 106 až 108 tohoto rozsudku, je třeba odmítnout první argument prvního bodu této části důvodu opravného prostředku jako nepřijatelný.
- 131 Pokud jde zadruhé o Irsko, v bodě 90 napadeného rozsudku Soud uvedl, že oznámené standardní dohody neobsahovaly doložku zakazující velkoprodeje neautorizovaným zástupcům, která je podobná doložkám přezkoumávaným ohledně Spojeného království, avšak že dohoda uzavřená v roce 1992 mezi JCB Sales a Earthmover Commercial Industrial (ECI) JCB, jejím distributorem pro Irsko, obsahovala doložku 4, týkající se velkoprodejů, která byla podobná doložkám 4 dohod, které se týkaly distributorů a hlavních dalších prodejců ve Spojeném království. Podle tohoto bodu napadeného rozsudku nebyla dotčená dohoda oznámena.
- 132 V tomto ohledu a po přezkumu různých dokumentů, na kterých založila Komise své rozhodnutí, a to faxu ze dne 31. ledna 1995 od JCB Sales společnosti JCB SA a dvou dalších faxů ze dne 31. ledna a 30. března 1995 od ECI JCB společnosti JCB Sales, Soud se v bodě 92 napadeného rozsudku oprávněně domníval, že v souvislosti se

smluvními ustanoveními, která jsou v projednávaném případě totožná s ustanoveními pro Spojené království, která však nebyla oznámena, jsou skutečnosti, které mu byly předloženy, ve spojení s obecnou strategií omezení prodeje mimo území ve zbývající distribuční síti skupiny JCB, dostačující k prokázání prvku protiprávního jednání, a to omezení pasivních prodeje mimo území.

133 JCB Service tvrdí, že na rozdíl od toho, co vyplývá z bodů 90 a 91 napadeného rozsudku, doložka 4 dohody o distribuci týkající se Irska neporušuje článek 81 ES. V tomto ohledu uplatňuje, že zákaz prodeje uvedený v dohodě uzavřené v roce 1992 s distributory a dalšími prodejci v Irsku je napsán totožnými slovy jako v doložce 4 znění dohod, které se týkají Spojeného království. Vzhledem k tomu, že Soud měl v bodě 86 napadeného rozsudku za to, že tato doložka týkající se dohod použitelných ve Spojeném království neporušuje článek 81 ES, je bezvýznamné, že dohoda týkající se Irska, která obsahuje stejnou doložku, nebyla Komisi oznámena. Krom toho JCB Service tvrdí, že písemnosti uvedené v bodě 92 napadeného rozsudku byly Soudem přezkoumány zjevně nesprávně.

134 Je třeba konstatovat, že na rozdíl od tvrzení JCB Service, Soud v bodě 86 napadeného rozsudku neměl za to, že doložka 4 ve znění dohod s distributory a dalšími prodejci ve Spojeném království nevyvolává problémy vzhledem k čl. 81 odst. 1 ES. Soud totiž poznamenal, že i přes to, že dohoda použitelná ve Spojeném království neobsahovala obecný zákaz prodeje, byla dotčená doložka distributory vykládána v tom smyslu, že obsahuje obecný zákaz prodeje mimo území.

135 Kromě toho a s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 86 příslušného rozsudku, je namístě připomenout, že aby oznámení dohody bylo platné s ohledem na článek 81 ES, musí být provedeno prostřednictvím formuláře A/B. V projednávaném případě je nesporné, že dohoda uzavřená v roce 1992 JCB Service a použitelná v Irsku nebyla Komisi nikdy oznámena.

- 136 Z výše uvedeného vyplývá, že druhý argument prvního bodu této části důvodu opravného prostředku předloženého společností JCB Service je neopodstatněný, a musí být tedy zamítnut.
- 137 Pokud jde o údajné chybné posouzení písemností přezkoumaných Soudem v bodě 92 napadeného rozsudku, je třeba konstatovat, že tímto bodem důvodu opravného prostředku JCB Service napadá posouzení skutkového stavu a důkazů, které provedl Soud, aniž by uplatnila argumenty umožňující dospět k závěru, že Soud zkreslil obsah písemností ze spisu, které mu byly předloženy nebo se dopustil nesprávného právního posouzení.
- 138 Za těchto podmínek a v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 106 až 108 tohoto rozsudku, je třeba rovněž odmítnout tento argument jako nepřípustný.
- 139 Pokud jde zatím o Francii, Soud v bodě 96 napadeného rozsudku uvedl, že standardní dohoda o autorizovaném prodeji z roku 1991 obsahuje ve svém článku 2 doložku o reciproční vylučnosti, která zakazuje autorizovaným prodejcům zejména prodávat, šířit nebo propagovat přímo, nebo nepřímo výrobky a náhradní díly skupiny JCB mimo přidělené území. Podle stejného bodu napadeného rozsudku zakazuje tato neoznámená dohoda aktivní prodeje a rovněž výslovně obsahuje zákaz pasivních prodejů mimo přidělené území.
- 140 Po přezkumu dokumentů, ze kterých Komise vycházela ve sporném rozhodnutí pro prokázání existence vytýkaných omezení, a to faxu od společnosti JCB SA autorizovanému prodejci ze dne 21. června 1988, dopisu ze dne 10. ledna 1995 od společnosti JCB SA společnosti Philippe MPT a dopisu ze dne 31. ledna 1996 adresovanému JCB SA společností Pinault Équipement, Soud v bodě 98 napadeného rozsudku shledal, že uvedené dokumenty ve velkém rozsahu potvrzují restriktivní praktiky a rozdělení trhu, které jsou uvedeny ve standardní dohodě o autorizovaném prodeji.

- 141 V tomto ohledu JCB Service tvrdí, že Soud vycházel ze zjevně chybné analýzy článku 2 dohody týkající se Francie, jelikož uvedl, že tento článek „zakazuje aktivní prodeje a výslovně rovněž zakazuje pasivní prodeje mimo přidělené území“. Krom toho Soud uplatnil, podle JCB Service, k prokázání údajného omezení zjevně irelevantní důkazy.
- 142 Je namístě konstatovat, že sporné rozhodnutí není založeno na údajném výslovném zákazu, který je uveden v samotné dohodě o autorizovaném prodeji, avšak na způsobu, jakým je skutečně prováděna. Tento závěr vyplývá ze stojedenáctého až stočtrnáctého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí, a zejména ze stočtyřicátého šestého bodu odůvodnění tohoto rozhodnutí, ve kterém Komise shledala, že „[dohoda] mezi [skupinou] JCB a jejími autorizovanými prodejci, tak jak je skutečně prováděna, omezuje nebo zabraňuje těmto autorizovaným prodejčům prodávat mimo území, které jim bylo přiděleno.“
- 143 Za těchto podmínek nemůže být platnost sporného rozhodnutí vůbec ovlivněna. Z toho vyplývá, že argument předložený společností JCB Service v projednávaném případě je irelevantní, a musí být tedy odmítnut.
- 144 Pokud jde o argumenty JCB Service, že Soud založil prokázání existence protiprávního jednání na irelevantních důkazech, a to na faxu ze dne 21. června 1988 zaslaném JCB Service jednomu autorizovanému prodejci, a dopisu ze dne 31. ledna 1996, zaslaném Pinault Equipement společnosti JCB Service, je třeba konstatovat, že JCB Service opět zpochybňuje posouzení skutkového stavu, které provedl Soud ohledně existence zakázaných jednání, aniž by prokázala sebemenší zkreslení důkazů.
- 145 Toto platí rovněž ohledně paralelních vývozů na celém dotčeném zeměpisném trhu, pokud jde o argument, že Soud v bodech 106 a 107 napadeného rozsudku nesprávně

zhodnotil písemnosti, které přezkoumával, a to dopis ze dne 2. června 1992, který JCB Sales zaslala Watling JCB, a dva faxy ze dne 11. a 15. května 1995 německé dceřiné společnosti JCB Germany.

146 V bodě 107 napadeného rozsudku totiž Soud oprávněně tvrdil, aniž by se dopustil jakéhokoli zkreslení, jednak, že dotčené písemnosti prokazují, že JCB Service provádí politiku rozdělování území svých distributorů a vnitrostátních trhů, která vede k obecnému zákazů všech prodejů mimo území nezávisle na tom, zda se jedná o paralelní vývozy mimo její distribuční síť, či nikoliv, a jednak, že dotčené jednání posiluje omezení pasivních prodejů.

147 Z výše uvedeného vyplývá, že je namístě odmítnout všechny argumenty předložené JCB Service, které popírají první prvek protiprávního jednání.

— K druhému prvku protiprávního jednání týkajícímu se omezení zdrojů zásobování autorizovaných prodejců usazených ve Francii a Itálii

148 Soud v bodě 112 napadeného rozsudku uvedl, že pokud jde o Francii, článek 2 standardní dohody o autorizovaném prodeji stanoví jako základní podmínku této dohody zásobování výrobky a náhradními díly skupiny JCB výhradně francouzskou dceřinou společností, JCB SA a JCB Service.

149 Podle stejného bodu zakazuje článek 4 dohody o distribuci distributorům v Itálii prodávat nebo se podílet přímo, nebo nepřímo na prodeji jiných výrobků než výrobků skupiny JCB Service a článek 6 této dohody jim ukládá povinnost zásobovat

se náhradními díly nebo jinými doplňkovými výrobky využívanými pro opravu výrobků skupiny JCB výhradně u společnosti JCB SpA, pokud v případech upravených těmito dvěma články nemají předchozí písemný souhlas od JCB Service.

150 Poté, co Soud prohlásil, že doložky výše uvedených dohod mají omezující účinek, přezkoumal v bodě 115 napadeného rozsudku dokumenty, ze kterých Komise vycházela při zjištění protiprávního jednání ve Francii, a to dopis ze dne 21. června 1996 zaslaný společností JCB SA jednomu z jejích autorizovaných prodejců, společnosti Sem-Cedima, a další dopis ze dne 10. ledna 1999 autorizovaného prodejce ve Francii. Podle tohoto bodu napadeného rozsudku, tyto dokumenty potvrzují provádění dohod a omezení zdrojů zásobování autorizovaných zástupců skupiny JCB ve Francii.

151 Soud uvedl ohledně Itálie v bodě 116 napadeného rozsudku, že Komise při zjištění, že druhý prvek protiprávního jednání je prokázán, nevycházela z žádných jiných důkazů než z ustanovení dohody a že v tomto ohledu JCB Service uplatnila, že Komise ji nemůže sankcionovat za doložky, které nebyly striktně vykládány a používány, aniž by přezkoumala a prokázala, zda byly skutečně uplatněny.

152 Po tomto upřesnění Soud v bodě 117 napadeného rozsudku prohlásil, že pro otázku prokázání tvrzeného protiprávního jednání je bezvýznamné, že doložky omezující hospodářskou soutěž nebyly striktně vykládány a používány. Ve stejném bodě Soud odkázal na judikaturu Soudního dvora a dodal, že jestliže nebyly ve sporném rozhodnutí přezkoumány účinky dohody, neznamená to samo o sobě vadu tohoto rozhodnutí, a upřesnil, že protisoutěžní cíl nebo výsledek dohody je třeba posoudit alternativně, nikoliv kumulativně.

- 153 Za těchto podmínek dospěl Soud v bodě 118 sporného rozhodnutí k závěru, že Komise správně rozhodla, že prvek protiprávního jednání týkající se omezení zdrojů zásobování týkající se nákupů smluvních výrobků autorizovanými prodejci působícími ve Francii a Itálii je prokázán.
- 154 V tomto ohledu JCB Service uplatňuje, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož porušil použitelnou právní úpravu Společenství, v projednávaném případě nařízení Komise č. 1983/83 a č. 67/67/EHS ze dne 22. března 1967 o použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy ES na kategorie výhradních dohod (Úř. věst. 1967, 57, s. 849). Blokovaná výjimka by totiž mohla být schválena na základě nařízení č. 67/67 a č. 1983/83.
- 155 Je namístě připomenout, že JCB Service u Soudu tvrdila, že bod důvodu opravného prostředku, podle kterého dohody zavedly omezení zdrojů zásobování autorizovaných distributorů ve Francii a Itálii, která je zavazovala zásobovat se pouze u národní dceřiné společnosti JCB Service a zakazovala jim uskutečňovat vzájemné dodávky mezi autorizovanými distributory, je založen na chybném výkladu dohod provedeném Komisí, jelikož cílem sporných doložek bylo pouze zajistit, aby distributoři prodávali pouze výrobky skupiny JCB. Krom toho JCB Service uplatnila, že Komise nepřezkoumala, zda byly kritizované doložky skutečně používány.
- 156 Je tedy nutné konstatovat, že argumenty předložené JCB Service na podporu svého důvodu opravného prostředku u Soudního dvora jsou nové, a tedy nepřijatelné. Je třeba totiž připomenout, tak jak bylo uvedeno v bodě 114 tohoto rozsudku, že v rámci opravného prostředku je příslušnost Soudního dvora omezena na posouzení právního řešení důvodů opravného prostředku a argumentů projednávaných u soudu prvního stupně.
- 157 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že je třeba odmítnout argumenty, kterými JCB Service směřuje ke zpochybnění druhého prvku protiprávního jednání, a odmítnout tedy první část druhého důvodu opravného prostředku jako částečně nepřijatelný a částečně neopodstatněný.

K druhé části

- 158 Soud zaprvé v bodě 160 napadeného rozsudku uvedl, že ze sporného rozhodnutí vyplývá, že Komise zamítla žádost o výjimku předloženou v roce 1973 z důvodů, že přezkum této žádosti vyžadoval celkové posouzení distribučního systému skupiny JCB, který nebyl možný kvůli neúplnému charakteru oznámení, a že dohody a praktiky skupiny JCB obsahovaly omezení hospodářské soutěže a nesplňovaly kumulativní podmínky stanovené v čl. 81 odst. 3 ES pro udělení výjimky. Podle Soudu tato žádost pouze obsahovala standardní dohodu týkající se Irska, Švédského království a britských Normandských ostrovů a pocházela od JCB Sales.
- 159 Po tomto upřesnění Soud v bodě 161 napadeného rozsudku prohlásil, že účastníci řízení projednali u Soudu obecnou otázku, zda distribuční systém skupiny JCB mohl být předmětem rozhodnutí podle čl. 81 odst. 3 ES, a že tato otázka byla projednána v dvěstěprvním a dvěstědvacátém druhém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí.
- 160 Dodal, že výjimka však mohla být v každém případě udělena pouze pro řádně oznámenou dohodu, pro kterou byla požadována, a že v tomto ohledu návrh JCB směřuje ke zrušení článku 2 sporného rozhodnutí, kterým se zamítá žádost podaná v roce 1973. Pro účely posouzení opodstatněnosti žádosti o výjimku je podle Soudu třeba zohlednit pouze dohody uvedené v bodě 160 napadeného rozsudku, aniž by Soud musel zkoumat, zda taková výjimka mohla být udělena pro všechny dohody předložené Komisi skupinou JCB.
- 161 Zadruhé poté, co Soud v bodě 164 napadeného rozsudku shledal, že dotčená dohoda nemohla spadat do režimu blokové výjimky podle nařízení Komise (EHS) č. 123/85

ze dne 12. prosince 1984, týkající se použití čl. [81] odst. 3 Smlouvy EHS na určité kategorie dohod o prodeji a servisu motorových vozidel (Úř. věst. 1985, L 15, s. 16, dále jen „nařízení č. 123/85“), ve znění nařízení č. 1475/95, přezkoumal, zda dotčená dohoda mohla být předmětem individuální výjimky podle čl. 81 odst. 3 ES.

162 V tomto ohledu Soud shledal v bodě 165 napadeného rozsudku, že taková možnost existuje v případě, že dotčené dohody nebo praktiky přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce zboží nebo k podpoře technického nebo hospodářského pokroku, a pokud umožňují spotřebitelům přiměřeně se podílet na výhodách z toho plynoucích, neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná a neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků. Ve stejném bodě napadeného rozsudku Soud krom toho upřesnil, že ve sporném rozhodnutí Komise shledala, že kombinace selektivity a výhradnosti, která je vlastní distribučnímu systému skupiny JCB, s sebou přináší kumulaci omezení, která nejsou nezbytná, aniž by tato omezení byla zejména pro spotřebitele vyvážena prospěšnými účinky.

163 Podle bodu 166 napadeného rozsudku však JCB Service pouze obecně potvrzuje, že dohody o distribuci splňovaly podmínky nezbytné pro udělení výjimky, aniž by konkrétně uvedla, jaké výhody dotčená dohoda přináší pro to, aby se jí takové rozhodnutí týkalo. Krom toho podle stejného bodu napadeného rozsudku JCB Service pouze uplatňuje, že tato dohoda není pro spotřebitele nevýhodná a že Komise neprokazuje, že z ní žádné výhody nevyplývají, avšak neuvádí nikdy žádné výhody a odůvodnění uvedených omezení.

164 Konečně, pokud jde o rozhodnutí Komise, která udělují individuální výjimky v případě distribučních systémů kombinujících výhradnost a selektivitu a na která se

JCB Service na podporu svého důvodu opravného prostředku odvolává, a to na rozhodnutí Komise 75/73/EHS ze dne 13. prosince 1974 v řízení podle článku [81] Smlouvy EHS (IV/14.650 – Bayerische Motoren Werke AG) (Úř. věst. 1975, L 29, s. 1, dále jen „rozhodnutí BMW“) a rozhodnutí Komise 85/559/EHS ze dne 27. listopadu 1985 v řízení podle článku [81] Smlouvy EHS (IV/30.846 – Ivoclar) (Úř. věst. L 369, s. 1, dále jen „rozhodnutí Ivoclar“), jakož i sdělení Komise 93/C 275/03 podle čl. 19 odst. 3 nařízení č. 17 – věc č. IV/34.084 – Sony España SA (Úř. věst. 1993, C 275, s. 3), Soud v bodě 167 napadeného rozsudku shledal, že rozhodnutí přijatá v těchto věcech nelze na distribuční systém skupiny JCB použít.

165 Podle stejného bodu napadeného rozsudku v případě rozhodnutí BMW nebyly mimo území zakázány aktivní prodeje, a tím spíše ani pasivní prodeje a zásobování v rámci sítě. Pokud jde mimoto o distribuční systém Ivoclar, Komise po dotčené pouze požadovala, aby se rozhodla mezi výhradním nebo selektivním modelem. Konečně, Sony España SA obsahovala pouze jeden omezující prvek společný s distribučním systémem skupiny JCB.

166 Ve světle výše uvedených úvah Soud dospěl v bodě 168 napadeného rozsudku k závěru, že JCB Service neprokázala, že její dohoda může spadat do režimu blokové výjimky podle nařízení č. 123/85, ve znění nařízení č. 1475/95, ani neprokázala, že mohla být předmětem rozhodnutí o individuální výjimce podle čl. 81 odst. 3 ES.

167 JCB Service zaprvé tvrdí, že se Soud dopustil zjevně nesprávného právního posouzení ohledně rozsahu požadované individuální výjimky, jelikož omezil, jak vyplývá z bodu 161 napadeného rozsudku, přezkum žádosti o výjimku pouze na jednu z oznámených dohod.

- 168 Je namístě podotknout, že poté, co ve stodevadesátém sedmém až dvoustém bodě odůvodnění upřesnila, že žádná bloková výjimka nemůže být podle nařízení č. 1983/83, 1475/95 a 2790/1999 udělena, přezkoumala Komise následně podle čl. 4 odst. 1 nařízení č. 17, zda může udělit individuální výjimku podle čl. 81 odst. 3 ES.
- 169 Poté, co ve dvěstědruhém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí Komise připomenula, že ohledně restriktivních dohod nebo jednání ve vzájemné shodě, které nebyly platně oznámeny, nemůže být přijato žádné rozhodnutí podle čl. 81 odst. 3 ES, přezkoumala ve dvěstěsedmém až dvěstědvacátém bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí, zda kumulativní podmínky výše uvedeného článku byly splněny ve vztahu ke skutečným dohodám nebo jednáním ve vzájemné shodě.
- 170 Poté, co Komise v dvěstědvacátém prvním bodě odůvodnění sporného rozhodnutí konstatovala, že tomu tak v tomto případě není, dospěla v dalším bodě odůvodnění k závěru, že nemůže být udělena žádná výjimka, i kdyby JCB Service oznámila své dohody tak, jak byly prováděny.
- 171 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise přezkoumala ve věci uplatnění čl. 81 odst. 3 ES všechny skutečné dohody nebo jednání ve vzájemné shodě. Soud v tomto ohledu posouzení Komise nezpochybnil. Za těchto podmínek musí být odmítnut argument vycházející z uvedení jediné dohody týkající se Irska, Švédského království a britských Normanských ostrovů v bodech 160 a 161 napadeného rozsudku.
- 172 Z výše uvedeného vyplývá, že první bod této části důvodu opravného prostředku vznesený JCB Service musí být zamítnut.

173 JCB Service zadruhé poukazuje na to, že napadený rozsudek obsahuje rozpor ohledně zamítnutí její žádosti o výjimku.

174 Soud totiž v bodech 133, 145 a 154 napadeného rozsudku prohlásil, že následující tři protiprávní jednání nebyla prokázána:

— stanovení slev nebo cen při dalším prodeji uplatňovaných autorizovanými prodejci usazenými ve Spojeném království a Francii;

— stanovení poplatků za poprodejní servis za prodeje uskutečňované distributory usazenými ve Spojeném království do jiných členských států, podle tarifů stanovených JCB Service a

— zastavení obchodní podpory pro více různých operací zástupcům ve Spojeném království v případě prodeju mimo území, která podmiňovala odměnu autorizovaných prodejců místním určením prodeju.

175 Na druhou stranu Soud krom toho potvrdil zamítnutí žádosti o výjimku, když v napadeném rozsudku vycházel z dvěstěprvního až dvěstědvacátého druhého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí, tj. z odůvodnění, které se podle JCB Service týká těchto tří prvků protiprávního jednání.

176 Je třeba konstatovat, že Soud v bodech 160 až 169 napadeného rozsudku přezkoumal, zda analýza Komise týkající se zamítnutí žádosti o individuální výjimku JCB Service byla opodstatněná, a nezpochybnil ji.

177 V tomto ohledu je namístě nejdříve podotknout, že v dvěstědevátém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí vycházela Komise ze skutečnosti, že spojení výhradního územního zastoupení a zákazu prodeje neautorizovaným distributorům, kteří mohou konkurovat autorizovaným prodejcům, jakož i výhradního nákupu náhradních dílů pro autorizované prodejce, zabraňuje nebo omezuje rozvoj trhu v oblasti údržby, opravy a nabídky náhradních dílů za optimálních bezpečnostních podmínek, tj. trhu, který je odlišný od trhu v oblasti prodeje nových strojů. Ve stejném bodě odůvodnění Komise dodala, že s ohledem na místní tržní sílu, kterou mají autorizovaní prodejci pro dodávky ve velmi krátkých lhůtách, převažuje toto spojení nad výhodami pro spotřebitele zejména vzhledem k velkému podílu na trhu rýpadel, který má JCB Service.

178 Ve dvěstěčtrnáctém a dvěstěpatnáctém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí Komise dále shledala, že v systému výhradní distribuce musí být pasivní prodeje povoleny za účelem zabránit tomu, aby nevýhody v hospodářské soutěži převažovaly nad výhodami, a že v rámci společného trhu nemohlo být spojení výhradního územního zastoupení, omezení aktivních a pasivních prodejů, jakož i selektivní distribuce uvnitř sítě skupiny JCB považováno za nezbytné ke zlepšení distribuce stavebních strojů a strojů pro zemní práce, pro které má skupina JCB podíl na trhu Společenství 45 % pro rýpadla-nakladače. Komise zejména upřesnila, že na rozdíl od motorových vozidel jsou tyto stroje většinou využívány v menších zeměpisných oblastech a nejezdí na delší vzdálenosti a různá místa.

179 Konečně ve dvěstěosmnáctém bodě odůvodnění Komise konstatovala, že pro zlepšení distribuce tím, že umožní uživatelům mít prospěch z výhod přísných bezpečnostních norem, není nezbytné omezovat autorizovaným distributorům nebo konečným uživatelům dodávku strojů a náhradních dílů skupiny JCB ani přidělovat výhradní území, mimo která aktivní prodeje, a tím spíše pasivní prodeje nejsou možné.

- 180 Z výše uvedeného vyplývá, že při přezkumu kumulativních podmínek čl. 81 odst. 3 ES Komise v každém případě vycházela ze skutečností, které zakládají dva první prvky protiprávního jednání uvedeného v článku 1 sporného rozhodnutí. Za těchto podmínek nemůže být ke zpochybnění zamítnutí žádosti o výjimku uplatněn žádný rozpor.
- 181 Druhý bod této části důvodu opravného prostředku vznesený JCB Service musí být tedy rovněž zamítnut.
- 182 JCB Service zatřetí tvrdí, že se Soud dopustil nesprávného posouzení, jelikož v bodě 166 napadeného rozsudku potvrdil, že neuvedla konkrétní výhody nabízené svými dohodami o distribuci. Z tohoto důvodu uplatňuje, že dotčené výhody již byly přezkoumány ve dvěstěsedmém a dvěstěosmém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí a že Soud tuto skutečnost zjevně přehlédl.
- 183 Je třeba bez dalšího uvést, že zjištění Soudu v bodě 166 napadeného rozsudku, že JCB Service neuvádí, jaké přesné výhody obsahují dotčené dohody, aby se na ně vztahovala výjimka, je nesprávné.
- 184 Jak totiž vyplývá z dvěstěsedmého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí, Komise uznala, že některé výhody společné některým kategoriím dohod o distribuci, jako výhradní distribuce, výhradní nákup a prodej automobilů, lze nalézt ve způsobech distribuce skupiny JCB, které ve skutečnosti slučují ustanovení v těchto třech kategoriích.

- 185 Krom toho, ve dvěstěosmém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí, Komise zejména uvedla, že je správné, že se spotřebitelé podílejí přiměřeně na nabízených objektivních výhodách a že výběr distributorů podle jejich schopnosti zajistit zákazníkům výrobků skupiny JCB vysokou kvalitu služeb je legitimní.
- 186 Je nicméně namístě připomenout, že podle judikatury, i když odůvodnění rozsudku Soudu vykazuje porušení práva Společenství, ale výrok se jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů, musí být opravný prostředek zamítnut (rozsudek ze dne 2. prosince 1994, José Martí Peix v. Komise, C-226/03 P, Recueil, s. I-11421, bod 29).
- 187 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury, aby bylo vyhověno žádosti o individuální výjimku podle čl. 81 odst. 3 ES, musí být splněny podmínky uvedené tímto článkem (viz usnesení ze dne 25. března 1996, SPO a další v. Komise, C-137/95 P, Recueil, s. I-1611, bod 34).
- 188 JCB Service bez ohledu na opodstatněnost svého tvrzení v projednávaném případě však svými dalšími argumenty neprokazuje, že zjištění uvedené v dvěstědvacátém prvním bodě odůvodnění sporného rozhodnutí, podle kterého kumulativní podmínky podle čl. 81 odst. 3 ES v projednávaném případě nejsou splněny, je nesprávné, a že se Soud tedy v této věci dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož potvrdil názor Komise.
- 189 Z toho vyplývá, že je namístě zamítnout rovněž třetí bod této části důvodu opravného prostředku uplatněný navrhovatelkou.

190 JCB začtvrté uplatňuje, že Soud provedl v bodě 167 napadeného rozsudku nesprávný výklad pravidel týkajících se výjimek. Omezení pasivních prodejů totiž neexistuje, i když zásady stanovené ve věcech, které byly předmětem rozhodnutí BMW a Ivoclar, měly být v projednávaném případě obdobně použity, a v důsledku toho měly dostačovat pro udělení požadované výjimky.

191 Je třeba konstatovat, že JCB Service se tímto bodem důvodu opravného prostředku omezuje na zpochybnění posouzení skutkového stavu, které provedl Soud, a tvrdí, že Soud musel s ohledem na výše uvedená rozhodnutí BMW a Ivoclar dospět k opačnému závěru než k závěru uvedenému v bodě 167 napadeného rozsudku. V tomto ohledu však JCB Service neuplatňuje žádný argument, který umožňuje dospět k závěru, že se Soud v projednávaném případě dopustil jakéhokoli zkreslení skutkového stavu nebo nesprávného právního posouzení.

192 Za těchto podmínek a v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 106 až 108 příslušného rozsudku je třeba odmítnout čtvrtý bod této části důvodu opravného prostředku vznesený JCB Service jako nepřipustný.

193 Z výše uvedeného vyplývá, že je namístě zamítnout rovněž druhou část druhého důvodu opravného prostředku, jakož i důvod opravného prostředku v plném rozsahu jako částečně nepřipustný a částečně neopodstatněný.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

194 Tento třetí důvod opravného prostředku se dělí do dvou částí. Každá z těchto dvou částí uvádí různé body důvodu opravného prostředku. JCB Service uvádí, že Soud nesprávně použil článek 15 nařízení č. 17, a v tomto ohledu se odvolává jednak na porušení některých základních zásad, a jednak na porušení pravidel týkajících se určení výše uložené pokuty.

K první části

- 195 Soud zaprvé v bodě 176 napadeného rozsudku uvedl, že Komise nemohla kvůli dohodám oznámeným v roce 1973 a 1975 JCB Service uložit pokutu, aniž by dodržela smysl čl. 15 odst. 5 písm. a) nařízení č. 17. Podle něj musela být v tomto ohledu legalita sporného rozhodnutí přezkoumána pouze ve vztahu k prvkům protiprávního jednání, které byly oznámením dotčeny a které Soud považuje za prokázané. Jedná se o první prvek protiprávního jednání, který se týká omezení pasivních prodejů, která jsou uvedena v čl. 1 písm. a) sporného rozhodnutí a která souvisejí s dohodami oznámenými pro Spojené království a vyplývají z doložky 4 uvedených dohod, a jednak o druhý prvek protiprávního jednání, který se týká omezení zdrojů zásobování uvedených v čl. 1 písm. b) sporného rozhodnutí, který podle Soudu není oznámením dotčen.
- 196 Za těchto podmínek Soud v bodě 177 napadeného rozsudku prohlásil, že doložka 4 byla používána způsobem odchylným od jejího znění a její dosah se rozšířil na obecný zákaz pro distributory prodávat a zejména vyvážet mimo jejich území. Upřesnil rovněž, že jelikož praktiky, které vedly k uložení pokuty, nespádají do ustanovení oznámených dohod, nebyl nedodržen smysl čl. 15 odst. 5 písm. a) nařízení č. 17.
- 197 V tomto ohledu JCB Service tvrdí, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož při zkoumání otázky pokuty nezohlednil porušení jednak zásady řádné správy s ohledem na povinnost Komise přijmout rozhodnutí v přiměřené lhůtě, a jednak legitimního očekávání JCB Service. Dopis Komise ze dne 13. ledna 1976, jakož i rozhodnutí vnitrostátních orgánů a soudů, totiž přiměly JCB Service k tomu, aby věřila, že existuje reálná možnost, že se na sporné dohody bude vztahovat požadovaná výjimka, a že se tedy vyhne případné pokutě.

- 198 Co se týče jednak porušení zásady řádné správy s ohledem na povinnost Komise přijmout rozhodnutí v přiměřené lhůtě, je namístě konstatovat, že tímto bodem důvodu opravného prostředku JCB Service v podstatě Soudu vytýká, že nepotrestal skutečnost, že Komise uložila v projednávaném případě pokutu, aniž by zohlednila skutečnost, že sporné rozhodnutí nebylo přijato v přiměřené lhůtě.
- 199 Jak je však uvedeno v bodě 77 až 79 tohoto rozsudku, JCB Service nemůže v každém případě požadovat v projednávaném případě zrušení sporného rozhodnutí kvůli tomu, že toto rozhodnutí bylo přijato v nepřiměřené lhůtě, jelikož práva obhajoby nebyla porušena. Tento první bod důvodu opravného prostředku musí být tedy zamítnut.
- 200 Pokud jde dále o porušení zásady legitimního očekávání, je namístě upřesnit, že JCB Service si tímto bodem důvodu opravného prostředku v podstatě uplatňuje, že se na ni vztahuje ustanovení čl. 15 odst. 5 písm. a) nařízení č. 17. Takové tvrzení musí být přitom odmítnuto jako zjevně neopodstatněné, pokud jde o dohody, které nebyly řádně oznámeny.
- 201 Soud zadruhé v odpovědi na argument JCB Service, podle kterého byla uložena pokuta nepřiměřená, zejména ve srovnání s uloženými pokutami ve stejném řízení s podniky jako Volkswagen AG a Opel Nederland BV [rozhodnutí Komise 98/273/ES ze dne 28. ledna 1998 v řízení podle článku [81] Smlouvy o ES (IV/35.733 – VW) (Úř. věst. L 124, s. 60) a rozhodnutí Komise 2001/146/ES ze dne 20. září 2000 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (věc COMP/36.653 – Opel) (Úř. věst. 2001, L 59, s. 1)], v bodě 187 napadeného rozsudku upřesnil, že bez ohledu na srovnání, která mohla považovat Komise za potřebná pro určení výše pokuty uložené JCB Service, mohou mít tyto skutečnosti pouze orientační povahu, jelikož podrobné údaje o věcech jako trhy, výrobky, země, podniky a dotčená období nejsou identické.

- 202 V důsledku toho dospěl Soud v bodě 189 stejného rozsudku k závěru, že okolnost, že výše pokut uložených společnosti Volkswagen AG, Opel Nederland BV a JCB Service odpovídá různým procentním podílům jejich obrátů, nepředstavuje vůči navrhovatelce v projednávaném případě diskriminační zacházení.
- 203 V tomto ohledu však JCB Service tvrdí, že Soud porušil zásadu rovného zacházení a neodpověděl na její argument, že pokuta byla nepřiměřená ve srovnání s pokutami, které byly uloženy za okolností srovnatelných v rozhodnutích Volkswagen AG a Opel Nederland BV.
- 204 Je třeba bez dalšího konstatovat, že na rozdíl od toho, co JCB Service v projednávaném případě tvrdí, Soud odpověděl na její tvrzení jasně v bodech 187 a 189 napadeného rozsudku.
- 205 Krom toho je třeba konstatovat, že JCB Service svými argumenty nesměruje ke zpochybnění ustálené judikatury Soudního dvora, podle které předchozí rozhodovací praxe Komise nevytváří sama o sobě právní rámec pro pokuty v oblasti hospodářské soutěže, a že rozhodnutí týkající se jiných věcí mají ohledně diskriminace orientační povahu.
- 206 Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba zamítnout body důvodu opravného prostředku, které byly zadruhé JCB Service vzneseny, a zamítnout tedy první část tohoto důvodu opravného prostředku.

K druhé části

- 207 Úvodem je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora pokyny sice nemohou být kvalifikovány jako právní pravidlo, které správa musí v každém případě dodržovat, představují však informativní pravidlo chování pro praxi, jež má být sledována a od něhož se správa může v konkrétním případě odklonit pouze tehdy, uvede-li důvody, které jsou slučitelné se zásadou rovného zacházení. (rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 209).
- 208 Komise se přijetím takových pravidel chování a zveřejněním oznámení, že je napříště použije na případy jimi dotčené, omezuje při výkonu své posuzovací pravomoci a nemůže se od těchto pravidel odchýlit, aniž by byla případně sankcionována z důvodu porušení obecných právních zásad, jako je zásada rovného zacházení nebo ochrana legitimního očekávání (výše uvedený rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 211).
- 209 Krom toho je třeba připomenout, že podle stejné judikatury pokyny určují obecně a abstraktně metodologii, kterou si Komise stanovila pro určení výše pokut uložených podle článku 15 nařízení č. 17. Tyto pokyny, pro jejichž vypracování Komise použila zejména kritéria vyplývající z judikatury Soudního dvora, zajišťují v důsledku toho právní jistotu podniků (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 213).
- 210 Ve světle této judikatury je třeba přezkoumat argumenty předložené JCB Service, které směřují k prokázání, že Soud pochybil, když nesankcionoval údajné porušení pokynů Komisí.

- 211 Pokud jde nejdříve o závažnost protiprávního jednání, je třeba upřesnit, že ve všech jazykových zněních, s výjimkou anglického znění, které používá pro dotčené protiprávní jednání výraz „závažný“, mohou být podle bodu 182 napadeného rozsudku uvedená protiprávní jednání kvalifikována jako „velmi závažná“ kvůli účinkům, které mají na řádné fungování vnitřního trhu, zejména tím, že rozdělují vnitrostátní trhy, což mají za svůj cíl nebo výsledek, a odůvodňují tedy jako taková zvýšenou pokutu. Podle následujícího bodu stejného rozsudku je JCB Service ve Společenství a v dotčeném odvětví relativně důležitým podnikem, a Komise se proto při určení výše pokuty nedopustila nesprávného posouzení ohledně dopadu protiprávního jednání na dotčené vnitrostátní trhy.
- 212 Co se týče délky trvání protiprávního jednání, z bodu 184 napadeného rozsudku vyplývá, že zahrnuje období deseti let. V tomto ohledu Soud v bodě 185 napadeného rozsudku upřesnil, že „během poloviny tohoto období jsou současně přítomny dva prvky protiprávního jednání. JCB Service zdůraznila, že všechny prvky protiprávního jednání – redukované na dva – existovaly současně pouze během pěti let. Omezení vývozů, která představují první prvek protiprávního jednání a která tvoří základ distribučního systému [skupiny] JCB však mají rozhodující význam a způsobují logicky omezení zdrojů zásobování, které představují druhý prvek protiprávního jednání. [...] Vzhledem k převažující povaze prvního prvku protiprávního jednání, který se vztahuje k hlavnímu aspektu distribučního systému [skupiny] JCB, není namístě tvrdit, že délka trvání protiprávního jednání měla být stanovena na méně než deset let“.
- 213 Co se týče konečně skutečnosti, že Komise odmítla zohlednit zvláštní polehčující okolnosti, nemůže JCB Service podle bodu 190 napadeného rozsudku oprávněně tvrdit, že nepřijetí formálního stanoviska Komise, pokud jde o dohody, představuje „konkludentní schválení“, jelikož taková výtká je právu Společenství hospodářské soutěže cizí.

- 214 Krom toho podle stejného bodu napadeného rozsudku se JCB Service nemůže odvolávat na výše uvedené rozhodnutí irského úřadu pro hospodářskou soutěž ani na rozsudek odvolacího soudu v Paříži. Jelikož zamítnutí žádosti JCB Service o výjimku bylo považováno za opodstatněné, nemůže být podle Soudu uznána v projednávaném případě žádná polehčující okolnost, která vychází z údajné slučitelnosti distribučního systému skupiny JCB Service s pravidly Společenství v oblasti hospodářské soutěže.
- 215 JCB Service zaprvé v podstatě tvrdí, že Soud měl nesprávně v bodě 182 napadeného rozsudku za to, že dvě formy protisoutěžních jednání prokázaných v projednávaném případě odůvodňují samy o sobě vysokou pokutu, která byla uložena z důvodu „velmi závažných“ protiprávních jednání. Bez ohledu na jejich formální kvalifikaci ve sporném rozhodnutí nemohou být totiž dotčena jednání vzhledem ke své povaze a svému skutečnému dopadu na trh kvalifikována jako „velmi závažná“.
- 216 Na rozdíl od toho, co v projednávaném případě tvrdí JCB Service, zjištěná protiprávní jednání představují zjevně protiprávní jednání kvalifikovaná jako „velmi závažná“ ve smyslu bodu 1 písm. A pokynů, a proto za ně může být uložena pokuta zamýšlená pro tento typ protiprávního jednání.
- 217 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle dvěstěčtyřicátého osmého bodu odůvodnění sporného rozhodnutí dohody o autorizovaném prodeji, které stejně jako dohody JCB Service mají za cíl rozdělení vnitrostátních trhů na společném vnitřním trhu pomocí řady omezení hospodářské soutěže, ohrožují řádné fungování jednotného trhu, odporují základním cílům Společenství a jsou považovány již po desetiletí v rozhodovací praxi a judikatuře za porušující článek 81 ES.

218 V dvěstěčtyřicátém devátém a dvěstěpadesátém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí Komise shledala, že použití těchto omezení je s jistotou konstatováno pro autorizované prodejce nejméně několika členských států, které představují převážnou část společného trhu, že JCB Service je velkým podnikem s významným vlivem na některých z dotčených výrobních a zeměpisných trhů, že svým chováním může skutečně způsobit významné škody jiným hospodářským subjektům na navazujícím trhu a má k dispozici infrastrukturu, která by ji měla umožnit zjistit, zda její jednání porušuje článek 81 ES.

219 Za těchto podmínek Komise dospěla v dvěstěpadesátém prvním bodě odůvodnění sporného rozhodnutí k závěru, že protiprávní jednání, kterých se JCB Service dopustila, jsou „velmi závažná“, a z důvodu této závažnosti za ně musí být uložena pokuta ve výši 25 milionů eur.

220 Z výše uvedeného vyplývá, že Soud správně nesankcionoval Komisi za to, že uložila za dotčená protiprávní jednání pokutu, která odpovídá protiprávním jednáním kvalifikovaným jako „velmi závažná“.

221 Pokud jde o skutečnost, že se Soud odvolává v bodě 182 anglického znění napadeného rozsudku na „závažná“ protiprávní jednání místo na „velmi závažná“, je třeba upřesnit, že se jedná pouze o chybu při psaní. Kromě toho, že výrazy „velmi závažná“ jsou uvedeny ve všech ostatních jazykových zněních napadeného rozsudku, je namístě podotknout, že použití výrazu „závažná“ nemá v projednávaném případě význam, pokud z bodu 182 napadeného rozsudku jednoznačně vyplývá, že se jedná o „velmi závažná“ protiprávní jednání ve smyslu bodu 1 písm. A pokynů, které odůvodňují zvýšenou pokutu.

222 Zadruhé JCB Service tvrdí, že stanovením délky trvání protiprávního jednání na deset let se Soud dopustil podobně jako Komise nesprávného posouzení této délky trvání. Je totiž nezbytné posoudit délku trvání dotčeného protiprávního jednání s ohledem na pochybení Komise, která způsobila, že JCB Service se legitimně domnívala, že její distribuční síť neporušuje pravidla hospodářské soutěže. V takové souvislosti vzhledem k tomu, že délka trvání protiprávního jednání je hledisko odůvodňující výši pokuty, nesmí být délka trvání napadených praktik považována za hledisko, které je třeba použít za účelem zvýšení té částky, která zůstává neodůvodněnou pokutou.

223 Tento argument není relevantní. Je třeba podotknout, že posouzení Komise ohledně délky trvání zjištěného protiprávního jednání se týká neoznamených dohod a praktik. Za těchto podmínek JCB Service nemůže v žádném případě založit svá tvrzení na dohodách neoznamených podle postupů vyžadovaných judikaturou s cílem zpochybnit opodstatněnost posouzení Komise, které provedla podle pokynů a které se týká délky trvání protiprávního jednání.

224 K tomuto bodu JCB Service uvádí, že však neexistuje žádný důkaz, který by mohl podpořit konstatování, že tvrzená protiprávní jednání se uskutečnila v období deseti let. S ohledem na přezkoumané dokumenty, které se týkají dvou prvků protiprávního jednání považovaných v napadeném rozsudku za prokázané a ke kterým došlo v roce 1992, nemůže Soud totiž tvrdit, že protiprávní jednání začalo v roce 1988 ani v bodě 184 napadeného rozsudku uvádět, že „Komise poukázala na skutečnosti týkající se těchto dvou prvků protiprávního jednání, které jsou prokázané“ a že „důkazy, které byly předtím přezkoumány, jsou uvedeny ve spise týkajícím se celkového zkoumaného období“, aniž by skutečně důkazy přezkoumal.

225 Je třeba konstatovat, že tímto bodem důvodu opravného prostředku JCB Service v podstatě pouze vytýká, že Soud nepřevzal ani neuvedl všechny důkazy, které umožňují prokázat délku trvání protiprávního jednání. Neprokuje však, že se Soud dopustil v bodě 184 napadeného rozsudku nesprávného právního posouzení tím, že potvrdil zjištění Komise ohledně délky trvání protiprávního jednání. JCB Service totiž nepředložila žádný argument, aby prokázala, že posouzení Komise se v této věci odklání od bodu 1 části B pokynů. Tento argument musí být tedy odmítnut.

226 JCB Service nakonec tvrdí, že Soud nesankcionoval to, že Komise neuznala v projednávaném případě polehčující okolnosti ve smyslu bodu 3 pokynů. JCB Service se údajně protiprávního jednání nedopustila záměrně, avšak toto bylo důsledkem nedbalosti a špatné správy Komise. JCB Service se dále nedopustila v Itálii protiprávního jednání, které je jí vytýkáno. Konečně zpráva ze dne 16. května 1995 uvedená v bodě 93 tohoto rozsudku představuje zvláštní polehčující okolnost, a nikoli přitěžující okolnost.

227 Pokud jde o první výše uvedený bod důvodu opravného prostředku, je třeba podotknout, že JCB Service vychází při svém odůvodnění ze skutečnosti, že prodlení Komise ohledně žádosti o výjimku ovlivnilo řízení o protiprávním jednání, které Komise zahájila kvůli neoznámeným dohodám a praktikám. V důsledku toho by měla podle ní být tato skutečnost považována při určení konečné výše pokuty za zvláštní polehčující okolnost.

228 Je třeba konstatovat, že JCB Service se snaží opět prokázat procesní spojení mezi oznámenými a neoznámenými dohodami, aby zpochybnila opodstatněnost roz-

hodnutí Komise, které se týká výše uložené pokuty. Takové spojení je zjevně nesprávné, a nemůže tedy v žádném případě odůvodňovat polehčující okolnost ve smyslu bodu 3 pokynů.

229 Ohledně druhého bodu důvodu opravného prostředku je třeba připomenout, že Soud uvedl v bodě 103 napadeného rozsudku, na který odkazuje rovněž v bodě 117 stejného rozsudku, že „v každém případě čl. 81 odst. 1 ES zakazuje, nezávisle na skutečném provádění dohod, již samotnou existenci doložek v dohodách o distribuci, které mají z cíl nebo výsledek omezení prodeje. Ty představují omezení hospodářské soutěže, které může být sankcionováno podle čl. 81 odst. 1 ES, pokud mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy [...]. Skutečnost, že doložka v dohodě, která má za cíl omezení hospodářské soutěže, nebyla smluvními stranami uplatněna, nepostačuje k tomu, aby se vyhnula zákazu čl. 81 odst. 1 ES“.

230 Z výše uvedeného vyplývá, že na rozdíl od toho, co uvádí JCB Service, Soud nikdy v napadeném rozsudku netvrdil, že se JCB Service předmětného jednání v Itálii nedopustila. Naproti tomu pouze zmínil tvrzení JCB Service, na jejichž základě dospěl k odlišnému závěru. Za těchto podmínek je třeba tento druhý bod důvodu opravného prostředku vznesený JCB Service rovněž zamítnout.

231 Pokud jde o výše uvedený třetí bod důvodu opravného prostředku, je třeba připomenout, že zpráva ze dne 16. května 1995 uvádí, že zákaz paralelních dovozů je v rozporu s rozhodnutími Komise a judikaturou Soudního dvora. V důsledku toho se jedná o skutečnost, která prokazuje, že JCB Service si byla vědoma toho, že její chování je v rozporu s článkem 81 ES, a nemůže být tedy považováno za zvláštní polehčující okolnost.

- 232 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že se Soud v bodě 190 napadeného rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení, pokud potvrdil názor Komise, že při výpočtu pokuty není namístě zohlednit zvláštní polehčující okolnosti.
- 233 Je tedy třeba zamítnout druhou část třetího důvodu opravného prostředku a tento důvod v plném rozsahu zamítnout jako neopodstatněný, a tedy zamítnout návrhová žádání směřující ke zrušení napadeného rozsudku, jelikož žádný důvod opravného prostředku nebyl úspěšný.
- 234 Jelikož další návrhová žádání kasačního opravného prostředku byla předložena za předpokladu, že Soudní dvůr zruší napadený rozsudek, je namístě zamítnout hlavní kasační opravný prostředek v plném rozsahu.

K vzájemnému kasačnímu opravnému prostředku

- 235 Komise uplatňuje, že pokud jde o výklad čl. 15 odst. 5 nařízení č. 17, Soud se dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož odmítl pro výpočet pokuty přítěžující okolnost uvedenou ve sporném rozhodnutí, a to odvetná opatření, která podnikla JCB Service proti distributorovi, který porušil článek 4 dohody o distribuci pro Spojené království (zákaz prodeje neautorizovaným dalším prodejčům). Komise má zejména za to, že se jedná o přítěžující okolnost nikoli na základě doložky 4, avšak proto, že restriktivní povaha tohoto článku byla posílena peněžními sankcemi.

236 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soud v bodě 191 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise zohlednila přitěžující okolnosti, jelikož za přitěžující okolnost považovala peněžní sankci uloženou společností JCB Service společnosti Gunn JCB za porušení doložky 4, kterou kvalifikovala jako „odvetné opatření“, a v důsledku toho zvýšila částku uložené pokuty na 864 000 eur. Uvedl rovněž, že nebylo zpochybněno, že se Gunn JCB chovala v rozporu se svými smluvními závazky a že obdržela neprávem obchodní podporu pro více různých operací, a konečně, že JCB Service sankcionovala porušení smluvního ustanovení. Soud však upřesnil, že na doložku, ať legální, či protiprávní, se musí vztahovat ochrana před pokutou podle čl. 15 odst. 5 nařízení č. 17, pokud je v oznámené dohodě uvedena.

237 Za těchto podmínek Soud v bodě 192 napadeného rozsudku shledal, že Komise nemohla legálně uložit pokutu za jednání kvalifikované jako přitěžující okolnost, které však souviselo s použitím doložky v řádně oznámené dohodě. Komise tedy nemohla zvýšit částku pokuty za účelem zohlednění údajně přitěžující okolnosti.

238 JCB Service tvrdí, že se Soud nedopustil nesprávného právního posouzení. Náhrada škody požadovaná společností JCB Service po jednom z jejích distributorů byla sankce uložená podle uvedené doložky, a nikoli na základě neoznámeného ustanovení. Žádost o náhradu škody byla dále rovněž nezbytná pro zajištění platnosti dohody o selektivní distribuci a zabránění protiprávní diskriminace mezi distributory. Dotčená žádost byla konečně Komisí nesprávně kvalifikována jako „odvetné opatření“, které představuje přitěžující okolnost, jelikož podle pokynů o metodě stanovování pokut představují „odvetná opatření“ opatření, která jsou přijata proti „jiným podnikům s cílem ‚prosadit‘ praktiky, které představují protiprávní jednání“.

239 Je třeba připomenout, že Komise ve čtyřicátém bodě odůvodnění sporného rozhodnutí uvedla, že „[...] vyzvala JCB Service, aby předložila na dvou formulářích A/B odevzdaných pro Spojené království informace o obsahu dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, a přesněji v oddílu II bodě 3 písm. f) o [...] ‚sankcích, které mohou být uloženy zúčastněným podnikům (pokuty, vyloučení, zastavení dodávky atd.)‘. Na dvou formulářích zněla odpověď ‚Ne‘. Tato odpověď nebyla učiněna ani nedbale, ani automaticky. Na formuláři A/B připojeném k dohodě oznámené pro Dánsko rovněž dne 30. června 1973, byla uvedena smluvní pokuta ve výši 250 GBP nebo trojnásobek ceny náhradních dílů zakoupených z jiných zdrojů než JCB“.

240 Výše uvedená zjištění nebyla JCB Service zpochybněna ani v rámci tohoto řízení ani před Soudem. Za těchto podmínek je namístež konstatovat, že vzhledem k odpovědi „ne“ v oddílu II bodě 3 písm. f) formuláře A/B týkající se sankcí, které mohou být uloženy podnikům zúčastněným na dohodě pro Spojené království, JCB Service oznámila Komisi svůj záměr takové sankce neplánovat.

241 Odpověď „ne“ tedy ve výše uvedeném oddíle formuláře A/B naznačuje, že sankce uložené distributorovi usazenému ve Spojeném království překračuje omezení činnosti popsané v oznámení, a tedy na rozdíl od toho, co je uvedeno v bodě 191 napadeného rozsudku, se na dotčené sankce nemůže vztahovat ochrana před pokutou podle čl. 15 odst. 5 nařízení č. 17.

242 Z toho vyplývá, že se Soud v bodech 191 a 192 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož shledal, že Komise nemohla za jednání kvalifikované jako přitěžující okolnost uložit pokutu ve výši 864 000 eur a že nemohla zvýšit částku pokuty s ohledem na údajné přitěžující okolnosti.

243 Z výše uvedeného vyplývá, že pokud jde o body 191 a 192 napadeného rozsudku, jakož i bod 2 jeho výroku, musí být vzájemný kasační opravný prostředek přijat.

244 Podle článku 61 statutu Soudního dvora, je-li opravný prostředek opodstatněný, zruší Soudní dvůr rozsudek Soudu. Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Soudu k rozhodnutí. Jelikož to soudní řízení dovoluje, je namíste rozhodnout s konečnou platností o částce pokuty, kterou je třeba uložit JCB Service, a stanovit pokutu ve výši 30 864 000 eur.

K nákladům řízení

245 V souladu s čl. 122 prvním pododstavcem jednacího řádu, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný nebo je-li tento kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení. Podle článku 69 odst. 2 prvního pododstavce tohoto řádu, jenž se na řízení o opravném prostředku použije na základě článku 118 téhož řádu, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

246 Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a JCB Service neměla ve věci úspěch, je namíste posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení týkajících se hlavního kasačního opravného prostředku. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení v rámci vzájemného kasačního opravného prostředku, je namíste posledně uvedené uložit rovněž náhradu nákladů řízení týkajících se tohoto opravného prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravný prostředek se zamítá.**
- 2) **Vzájemnému kasačnímu opravnému prostředku Komise Evropských společenství se vyhovuje.**
- 3) **Bod 2 výroku rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 13. ledna 2004, JCB Service v. Komise (T-67/01) se zrušuje.**
- 4) **Výše pokuty uložené JCB Service podle článku 4 rozhodnutí Komise 2002/190/ES ze dne 21. prosince 2000 v řízení podle článku 81 Smlouvy ES (věc COMP.F.1/35.918 – JCB) se stanoví na 30 864 000 eur.**
- 5) **JCB Service ponese veškeré náklady tohoto řízení.**

Podpisy.